

PROJEKT

TYMCZASOWE CELE OCHRONY DLA OBSZARU NATURA 2000 OSTOJA WIGIERSKA PLH200004

Lp.	Przedmioty ochrony	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Uwagi
1.	Siedliska			
1.1	3140 - Twardowodne oligo – mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic <i>Charetea</i>	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 2400 ha siedliska (jeziora Wigry, Przetaczek, Białe Wigierskie Muliczne, Czarne k. Bryzgly, Czarne k. Gawrych Rudy, Krusznik, Samle Małe, Koleśne, Czarne k. Krzywego) z uwzględnieniem naturalnych procesów.	<p>Siedlisko 3140 na terenie Ostoi Wigierskiej tworzy 10 jezior o bardzo zróżnicowanej wielkości (0,8-2202 ha). Rozmieszczenie tego siedliska na terenie WPN i Ostoi Wigierskiej jest dosyć równomierne.</p> <p>Osiem jezior położonych na terenie WPN zajmuje powierzchnię 2368 ha (98% powierzchni siedliska w obszarze). Pozostałe 2 jeziora zlokalizowane poza granicami Parku zajmują łączną powierzchnię 49 ha.</p> <p>Ostatnią ocenę stanu ochrony siedliska 3140 przeprowadzono w latach 2011- 2013 r. Stan ochrony siedliska uzyskał ocenę ogólną U1. W odniesieniu do 6 jezior (Wigry, Przetaczek, Białe Wigierskie Muliczne, Czarne k Bryzgly, Czarne k. Gawrych Rudy) stanowiących 96,9% powierzchni siedliska w obszarze Ostoi stan ochrony został oceniony jako FV, na pozostałej powierzchni (jeziora Krusznik, Samle Małe, Koleśne, Czarne k. Krzywego) jako U1.</p> <p>W perspektywie kolejnych 10 lat utrzymanie stałej powierzchni siedliska wydaje się być niezagrażone.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2014 r. i 2017 r.</p>
		Struktura roślinności ramienicowej	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – stopień pokrycia dna przez łąki ramieniowe >50) w jeziorze Przetaczek.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – powierzchnia zajęta przez łąki ramienicowe bez zmian) lub niezadowolającym (U1 – spadek powierzchni łąk ramienicowych nie większy niż 20% w</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015).</p> <p>Dotychczas największy procentowy udział ramienic w fitolitoralu stwierdzono w jeziorze Przetaczek (88%), Krusznik (59%) oraz Białe Wigierskie (56%). Najmniejszy udział oscylujący w granicach 30% i poniżej stwierdzono w jeziorach Wigry, Samle Małe i Czarne k. Bryzgly.</p>

PROJEKT

			<p>stosunku do badań wcześniej prowadzonych) dla siedlisk/jezior Wigry, Białe Wigierskie, Muliczne, Czarne k. Bryzgly, Krusznik, Samle Małe, Koleśne, Czarne k. Krzywego.</p>	<p>Z uwagi na sposób waloryzacji wskaźnika konieczne jest ustalenie głębokości jezior: Wigry 73 m, Gałęziste 14,3 m, Przetaczek 4 m, Białe Wigierskie 34 m, Muliczne 11,3 m Czarne k Bryzgly 32 m, Czarne k. Gawrych Rudy 10 m, Krusznik 18 m, Samle Małe 10 m, Koleśne 15 m, Czarne k Krzywego 8,8 m.</p> <p>Z uwagi na głębokość jezior jedynie dla jeziora Przetaczek wskaźnik waloryzuje się jak dla jezior płytkich, poprzez ocenę stopnia pokrycia dna przez łąki ramieniowe w skali: FV – stopień pokrycia dna przez łąki ramienicowe >50%, U1- stopień pokrycia dna przez łąki ramienicowe 10-50%, U2 - stopień pokrycia dna przez łąki ramienicowe <10%. Dla pozostałych jezior określa się zmiany powierzchni łąk ramienicowych w skali: FV – bez zmian lub zwiększa się, U1 – spadek powierzchni nie większy 20%, U2 – spadek powierzchni powyżej 20%.</p> <p>Obecnie nie ma danych liczbowych pozwalających na ocenę wskaźnika. Dane ogólne wskazują na ciągły spadek powierzchni ramienic w większości jezior ostoi.</p> <p>Osiągnięcie wskaźnika na poziomie właściwym (FV) jest niezbędne do utrzymania wskaźnika powierzchnia siedliska w obszarze. Osiągnięcie wskaźnika będzie możliwe przez ograniczenie presji, szczególnie eutrofizacji siedliska i fizycznego niszczenia ramienic.</p> <p>Jezioro Muliczne w dwóch ostatnich cyklach monitoringu PMS (2014 i 2017 r.) otrzymało ocenę wskaźnika U2. Stoi to w sprzeczności z wynikami badań podwodnych prowadzonych w latach 2018-22, które nie wykazały istotnego spadku powierzchni zajętej przez ramienice, zatem stan wskaźnika należy ocenić jako właściwy FV.</p> <p>Przeprowadzone w 2022 r. badania roślinności rzeczywistej jeziora Czarne k. Gawrych Rudy wykazały znaczny spadek powierzchni siedliska zajętej przez ramienice (powyżej 20% w stosunku do wyników z 2014 r.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska</p>
--	--	--	---	--

PROJEKT

				<p>(2014). Urbaniak J. 2016. Ramienice (Charophyta) Polski północno-wschodniej. Cz. II. Fragm. Florist. Geobot. Polon. 23(1): 145–150. Pomiary wykonane przez Pracownię Naukowo-Edukacyjną WPN w 2022 roku. Dane PMŚ 2014 r. i 2017 r. Sprawozdanie z badań naukowych oraz monitoringu przyrodniczego na terenie Wigierskiego Parku Narodowego w roku 2022. Dynowski P. 2023. Sprawozdanie dotyczące flory i roślinności rzeczywistej Jeziora Mulicznego, ze szczególnym uwzględnieniem występowania ramienic.</p>
		<p>Gatunki charakterystyczne</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - obecność co najmniej 4 gatunków ramienic) dla jezior: Białe Wigierskie, Wigry, Krusznik i Muliczne.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – obecność 2-3 gatunków ramienic) dla jezior: Przetaczek, Czarne k. Krzywego, Kolečne, Czarne k. Bryzgia, Samle Małe.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015).</p> <p>Zaproponowano utrzymanie wskaźnika „Gatunki charakterystyczne” na poziomie niezadawalającym (U1) dla 5 jezior z uwagi na brak możliwości jego poprawy.</p> <p>Dotychczas w obrębie siedliska 3140 stwierdzono obecność 13 gatunków ramienic, tzn.: ramienicę omszoną (<i>Chara tomentosa</i>), przeciwstawną (<i>Ch. contraria</i>), zwyczajną (<i>Ch. rudis</i>), kruchą (<i>Chara fragilis</i>), delikatną (<i>Ch. delicatula</i>), grzywiastą (<i>Ch. filiformis</i>), szorstką (<i>Chara aspera</i>), kosmatą (r. szczecinowatą) (<i>Chara hispida</i>), wielokolczastą (<i>Chara polyacantha</i>), kolczastą (<i>Chara intermedia/Chara aculeolata</i>), krynicznicę tępą (<i>Nitellopsis obtusa</i>), krynicznicę łąkową (<i>Nitella opaca</i>), krynicznicę giętką (<i>N. flexilis</i>). Największą różnorodność gatunkową odnotowano w jeziorze Białe Wigierskie (11 gatunków), Wigry (10) oraz Krusznik (4). W pozostałych jeziorach łąki ramienicowe są najczęściej 2-3 gatunkowe.</p> <p>W świetle danych PMŚ Jezioro Muliczne zanotowało spadek liczby gatunków ramienic z poziomu FV w roku 2014 do poziomu U2 w roku 2017. Stoi to w sprzeczności z wynikami badań podwodnych prowadzonych w latach 2018-22, które wykazały obecność 6 gatunków ramienic, zatem stan wskaźnika należy ocenić jako właściwy FV. Podobny spadek pomiędzy latami 2014 i 2022 stwierdzono</p>

PROJEKT

				<p>również w jeziorze Czarnym k. Gawrych Rudy. Z uwagi na charakter wskaźnika wydaje się niemożliwa poprawa jego oceny w tym jeziorze.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2014 r. i 2017 r. Sprawozdanie z badań naukowych oraz monitoringu przyrodniczego na terenie Wigierskiego Parku Narodowego w roku 2022. Dynowski P. 2023. Sprawozdanie dotyczące flory i roślinności rzeczywistej Jeziora Mulicznego, ze szczególnym uwzględnieniem występowania ramienic.</p>
		Gatunki wskazujące na degenerację siedliska, w tym obce gatunki inwazyjne	<p>Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym (FV – brak gatunków ekspansywnych i obcych) dla jezior, Przetaczek, Białe Wigierskie, Muliczne, Czarne k. Bryzgly, Czarne k. Gawrych Rudy, Samle Małe, Koleśne, Czarne k. Krzywego.</p> <p>Utrzymanie wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 - utrzymanie powierzchni gatunków ekspansywnych na poziomie poniżej 10%) dla siedlisk/jezior Kruszniak i Wigry.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015).</p> <p>Brak danych liczbowych pozwalających określić jednoznacznie procent powierzchni siedliska zajętego przez gatunki ekspansywne.</p> <p>Wśród zespołów ramienic w wyniku wzrostu trofii wód mogą rozwijać się niektóre hydrofity naczyniowe jak: rdestnica grzebieniasta (<i>Potamogeton pectinatus</i>), moczarka kanadyjska (<i>Elodea canadensis</i>) czy rogatek sztywny (<i>Ceratophyllum demersum</i>). Taka sytuacja występuje w jeziorach Wigry, Białe Wigierskie, Czarne k. Gawrych Rudy.</p> <p>Osiągnięcie celu będzie możliwe poprzez dalsze wielokierunkowe ograniczanie procesu eutrofizacji wód.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2014 r. i 2017 r.</p>
		Maksymalna głębokość występowania łąk ramienicowych	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – >5 m) dla 5 jezior: Białe Wigierskie, Muliczne, Czarne k. Bryzgly, Przetaczek, Wigry.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – do dna) dla jeziora Przetaczek.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015).</p> <p>Spośród jezior Ostoi Wigierskiej łąki ramienicowe najgłębiej występują w jeziorze Białe Wigierskie (9 m), Muliczne (7 m), Kruszniak (6 m) Czarne k. Bryzgly (5 m), Czarne k. G. Rudy (4,5</p>

PROJEKT

		<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – 5-2,5 m) dla 5 jezior: Czarne k. G. Rudy, Koleśne, Samle Małe, Czarne k. Krzywego, Krusznik.</p> <p>Osiągnięcie celu wiązało się będzie z utrzymaniem w większości zbiorników dotychczasowego zasięgu występowania łąk ramienicowych.</p>	<p>m), Wigry (4,2 m) oraz Przetaczek (3,8 m, co oznacza całkowite przerośnięcie dna tego zbiornika roślinnością zanurzoną), Koleśne (2,7), Samle Małe (2,8), Czarne (3,4).</p> <p>Zgodnie z danymi PMŚ dla części jezior maksymalna głębokość występowania ramienic uległa zwiększeniu. Pozwala to sądzić, że przy zastosowaniu odpowiednich działań ochronnych na terenie zlewni z czasem możliwa będzie poprawa wskaźnika.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p> <p>Dane PMŚ 2014 r. i 2017 r. Pomiary wykonane przez Pracownię Naukowo-Edukacyjną WPN w 2022 roku.</p>
	Zasięg strefy świetlnej w jeziorze	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV) dla jeziora Białego Wigierskiego (minimum 15 m) oraz dla jeziora Przetaczek (utrzymanie zasięgu strefy świetlnej do dna zbiornika).</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – 15 - 10 m) dla jezior: Wigry, Krusznik i Muliczne.</p> <p>Weryfikacja oceny wskaźnika dla jezior -, Czarne k. Gawrych Rudy, Czarne k. Bryzgly, Samle Małe, Czarne k. Krzywego i Koleśne .</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015).</p> <p>Dla jezior Krusznik, Czarne koło Gawrych Rudy i Samle Małe konieczne jest jednak wykonanie pomiarów miernikiem kwantowym z czujnikiem sferycznym i zweryfikowanie oceny podanego wskaźnika.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2014 r. i 2017 r.</p>
	Odczyn wody	<p>Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym (FV – bez istotnych zmian w porównaniu z wcześniejszymi pomiarami) dla wszystkich siedlisk/jezior w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015).</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2014 r. i 2017 r.</p>
	Konduktywność	<p>Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym (FV– bez istotnych zmian w porównaniu z wcześniejszymi pomiarami) dla wszystkich siedlisk/jezior w obszarze</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015).</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego</p>

PROJEKT

			Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2014 r. i 2017 r.
		Plankton: fitoplankton	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym (FV – dominacja zielenic lub innych grup z wyjątkiem sinic) dla wszystkich siedlisk/jeziór w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015). Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2014 r. i 2017 r.
		Plankton: zooplankton	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym (FV – duże zróżnicowanie taksonomiczne w zespole zooplanktonu, przewaga dużych form filtratorów/wioślarek) dla wszystkich siedlisk/jeziór w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015). Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2014 r. i 2017 r.
1.2	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 400 ha siedliska (jeziora Pierty, Długie Wigierskie, Leszczewek, Omułówek, Postaw, Okrągłe, Królówek, Białe Pierciańskie, Gałęziste, Samle Duże) z uwzględnieniem naturalnych procesów.	Siedlisko to na terenie Ostoi Wigierskiej reprezentowane jest przez 10 naturalnych jezior. Jeziora rozmieszczone są równomiernie na obszarze ostoi i charakteryzują się zróżnicowaną powierzchnią (2-232 ha), głębokością (4,5-38 m) oraz trofią (mezo-eutrofia). Dla 9 jezior (Białe Pierciańskie, Gałęziste, Królówek, Omułówek, Pierty, Samle Duże, Postaw, Długie, Okrągłe), stanowiących 96,4% powierzchni siedliska, stan ochrony został oceniony jako właściwy (FV), na pozostałej powierzchni (jezioro Leszczewek) stan ochrony oceniono na poziomie niezadowolającym (U1). Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2010 r. i 2016 r.
		Charakterystyczna kombinacja zbiorowisk	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – zachowanie obecnych stosunków florystycznych) dla wszystkich zinwentaryzowanych jezior/siedlisk 3150.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). W jeziorach mających status siedliska 3150 stwierdzono występowanie gatunków typowych jak: <i>Ceratophyllum</i>

PROJEKT

			<p><i>demersum, Myriophyllum spicatum, Nuphar lutea, Nymphaea alba, Potamogeton pectinatus</i> raczej: <i>perfoliatus, Potamogeton lucens, Potamogeton natans</i>. Największą liczbę zbiorowisk makrofitów stwierdzono w jeziorach Królówek (27) i Białe Pierciańskie (26), najniższą w najsilniej zeutrofizowanym jeziorze Leszczewek (10).</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMS 2010 r. i 2016 r.</p>
	Gatunki wskazujące na degenerację siedliska	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – brak gatunków obcych i inwazyjnych (dopuszcza się obecność moczarki kanadyjskiej <i>Elodea canadensis</i>) dla wszystkich zinwentaryzowanych jezior/siedlisk 3150.	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMS 2010 r. i 2016 r.</p>
	Barwa wody	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – słabo zielona, słabo przezroczysta, brązowawo - przezroczysta) dla wszystkich zinwentaryzowanych jezior/siedlisk 3150.	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMS 2010 r. i 2016 r.</p>
	Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne)	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV– utrzymanie mierzalnej wartości przewodnictwa elektrolitycznego wód nieprzekraczającej 600 $\mu\text{S cm}^{-1}$) dla wszystkich zinwentaryzowanych jezior/siedlisk 3150.	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Rejestrowana do tej pory konduktywność wód jezior posiadających status siedliska 3150 wahała się od 268 $\mu\text{S cm}^{-1}$ w jeziorze Gałęzistym do 534 $\mu\text{S cm}^{-1}$ w jeziorze Omułówek.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMS 2010 r. i 2016 r.</p>
	Przezroczystość wody	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV przezroczystość powyżej 2,5m) dla jezior Gałęziste i Omułówek.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 -1 – 2,5 m, dla zbiorników</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Wartości pomiaru parametru „przezroczystość” przyjęto dla ostatniego prowadzonego badania tj. 2012 roku.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000</p>

PROJEKT

			bardzo płytkich nie sięga dna) lub poprawa do stanu właściwego (FV) dla jezior Pierty, Długie Wigierskie, Leszczewek, Postaw, Okrągłe, Królówek, Białe Pierciańskie, oraz Samle Duże.	Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2010 r. i 2016 r.
		Odczyn wody	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – pH: 6,5 – 7,9) dla wszystkich siedlisk/jezior w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2010 r. i 2016 r.
		Plankton: fitoplankton	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV– dominacja zielenic lub innych grup z wyjątkiem sinic) dla wszystkich siedlisk/jezior w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2010 r. i 2016 r.
		Plankton: zooplankton	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV– Duże zróżnicowanie taksonomiczne w zespole zooplanktonu) dla wszystkich siedlisk/jezior w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2010 r. i 2016 r.
1.3	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 28,50 ha siedliska (jeziora Suchar I, Suchar II, Suchar III, Suchar IV, Suchar V, Suchar VI, Suchar VII, Pietronajć, Suchar Wielki, Suchar Wschodni, Suchar Zachodni, Suchar Dembowski, Suchar Rzepiskowy, Zielone (Ślepe), Sucharek k. Bryzgly, Konopniak, Wygorzele, Wądotek) z uwzględnieniem naturalnych procesów.	Siedlisko 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne na terenie Ostoi Wigierskiej PLH200004 reprezentowane jest przez 18 naturalnych jezior PLH200004 (Suchar I, Suchar II, Suchar III, Suchar IV, Suchar V, Suchar VI, Suchar VII, Pietronajć, Suchar Wielki, Suchar Wschodni, Suchar Zachodni, Suchar Dembowski, Suchar Rzepiskowy, Zielone (Ślepe), Sucharek k. Bryzgly, Konopniak, Wygorzele, Wądotek) najliczniej zgrupowanych w północnej części obszaru. W wyniku przeprowadzonych w 2012 r. badań stan ochrony siedliska na terenie WPN oceniono na poziomie właściwym (FV). Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2011 r., 2016 r., 2021 r.

PROJEKT

		<p>Gatunki charakterystyczne</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika gatunków charakterystycznych na poziomie właściwym (FV – zachowanie obecnych stosunków florystycznych) w obrębie całego siedliska 3160.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Dotychczas w jeziorach dystroficznych, w obrębie lustra wody i obrzeża pła stwierdzono obecność następujących gatunków makrofitów: mchy (<i>Sphagnum sp.</i>), grążel żółty (<i>Nuphar lutea</i>), grzybień biały (<i>Nymphaea alba</i>), aldrowanda pęcherzykowata (<i>Aldrovanda vesiculosa</i>), bobrek trójlistkowy (<i>Menyanthes trifoliata</i>), knieć błotna (<i>Caltha palustris</i>), turzycza zaostrowana (<i>Carex gracilis</i>), manna jadalna (<i>Glyceria fluitans</i>), narecznica błotna (<i>Dryopteris thelypteris</i>), szlej jadowity (<i>Cicuta virisa</i>), sit rozpierzchły (<i>Juncus effusus</i>), trzęślica modra (<i>Molinia caerulea</i>), uczepek zwisty (<i>Bidens cernuus</i>), pływacz zwyczajny (<i>Utricularia vulgaris</i>), rdestnica pływająca (<i>Ponamogeton natans</i>), wywólcznik okółkowy (<i>Myriophyllum verticillatum</i>), rdest ziemnowodny (<i>Polygonum amphibium</i>), ramienice (<i>Chara sp.</i>), zachylnik błotny (<i>Thelypteris palustris</i>), trzcina pospolita (<i>Phragmites australis</i>).</p> <p>W ośmiu jeziorach stwierdzono brak makrofitów. Taki stan jest typowy dla jezior dystroficznych,</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2011 r., 2016 r., 2021 r.</p>
		<p>Gatunki ekspansywne rodzime</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika gatunki ekspansywne rodzime na poziomie właściwym (FV - brak gatunków ekspansywnych) dla siedlisk/jezior (Suchar I, Suchar III, Suchar IV, Suchar V, Suchar VI, Suchar VII, Pietronajć, Suchar Wielki, Suchar Wschodni, Suchar Zachodni, Suchar Dembowskich, Suchar Rzepiskowy, Zielone (Ślepe), Sucharek k. Bryzgly, Konopniak, Wygorzele, Wądołek).</p> <p>Utrzymanie wskaźnika gatunki ekspansywne rodzime na poziomie właściwego (U1 – rodzime gatunki ekspansywne zajmują do 5% powierzchni) lub poprawa do poziomu właściwego (FV) dla siedliska/jeziora Suchar II.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Dotychczas jedynie w jeziorze Suchar II (7,7 % powierzchni siedliska w obszarze Ostoi) stwierdzono występowanie gatunku ekspansywnego – trzciny pospolitej. Z uwagi na brak danych liczbowych dotyczących % powierzchni zajmowanej przez trzcinę (dostępne dane opisowe) oceniono wskaźnik na poziomie niezadowolającym (U1).</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2011 r., 2016 r., 2021 r.</p>

PROJEKT

	Gatunki inwazyjne obce	Utrzymanie oceny wskaźnika gatunki inwazyjne obce na poziomie właściwym (FV – brak gatunków obcych inwazyjnych z wyjątkiem moczarki kanadyjskiej <i>Eloдея canadensis</i>) dla wszystkich siedlisk/jezior w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2011 r., 2016 r., 2021 r.
	Barwa wody	Utrzymanie oceny wskaźnika barwa wody na poziomie właściwym (FV – barwa wody brązowa, klarowna lub o niewielkiej mętności lub barwa < 50 mg Pt/dm ³) dla wszystkich siedlisk/jezior w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2011 r., 2016 r., 2021 r.
	Odczyn wody	Utrzymanie oceny wskaźnika odczyn wody na poziomie właściwym (FV – odczyn wody w zakresie 3 – 7, bez istotnych) zmian dla wszystkich siedlisk/jezior w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2011 r., 2016 r., 2021 r.
	Konduktywność: (przewodnictwo elektryczne)	Utrzymanie oceny wskaźnika przewodnictwo na poziomie właściwym (FV – przewodnictwo bez istotnych zmian, poniżej 100 μS cm ⁻¹) dla wszystkich siedlisk/jezior w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2011 r., 2016 r., 2021 r.
	Wskaźnik HDI liczony ze wskaźników: odczyn wody, przewodnictwo, DOC/DIC	Utrzymanie wskaźnika HDI na poziomie właściwym (FV – wskaźnik HDI >50). Utrzymanie dotychczasowych wartości wskaźnika HDI w jeziorach dystroficznych dla wszystkich siedlisk/jezior w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2011 r., 2016 r., 2021 r.
	Przezroczystość wody	Utrzymanie oceny wskaźnika przezroczystość wody na poziomie właściwym (FV – bez istotnych zmian w porównaniu z poprzednimi wynikami) dla wszystkich siedlisk/jezior w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).

PROJEKT

				Dane PMŚ 2011 r., 2016 r., 2021 r.
		Plankton	Utrzymanie oceny wskaźnika plankton na poziomie właściwym (FV – dominacja gatunków miksotroficznych, dominacja sprężnic, ubóstwo gatunkowe okrzemek, obecne gatunki acydofilne) dla wszystkich siedlisk/jezior w obszarze	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2011 r., 2016 r., 2021 r.
		TDS	Nie określa się	Wskaźnik TDS nie był badany w ramach przygotowania dokumentacji planu ochrony obszaru Natura 2000 oraz w dotychczasowym cyklu monitoringu. Dane PMŚ 2011 r., 2016 r., 2021 r.
		Perspektywy ochrony	Utrzymanie parametru „Perspektywy ochrony na poziomie (FV – utrzymanie dotychczasowych warunków hydrologicznych tj. bez zaburzeń hydrologicznych w bezpośrednich zlewniach) dla 100% jezior dystroficznych/ siedlisk 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Wszystkie jeziora dystroficzne położone są na obszarze Wigierskiego Parku Narodowego. W związku z powyższym nie przewiduje się antropogenicznego oddziaływania na stosunki wodne, pozyskania torfu oraz niewłaściwie prowadzonej gospodarki rybackiej lub leśnej. Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2011 r., 2016 r., 2021 r.
1.4	6210* Murawy kserotermiczne Festuco-Brometea	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 1,00 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010). Zgodnie z danymi pochodzącymi z dokumentacji Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego powierzchnia siedliska zmniejsza się. Niezbędna jest poprawa parametru do poziomu właściwego (FV). Każda ocena niższa doprowadzi do całkowitego zaniku siedliska w Ostoje Wigierskiej PLH200004. Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska

PROJEKT

			(2014).
	Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie oceny wskaźnika co najmniej na poziomie właściwym (FV – występuje co najmniej 6 gatunków charakterystycznych) na wszystkich płatach siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010). Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura2000 Ostoja Wigierska PLH200004.
	Obce gatunki inwazyjne	Utrzymanie oceny wskaźnika co najmniej na poziomie niezadawalającym (U1 – do 2 gatunków obcych inwazyjnych występujących pojedynczo i niezajmujących więcej niż 5% powierzchni płatu siedliska) na wszystkich płatach siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010). Z uwagi na położenie płatów siedliska w pobliżu pól uprawnych i terenów mieszkalnych poprawa oceny wskaźnika wydaje się niemożliwa do osiągnięcia. Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.
	Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie oceny wskaźnika co najmniej na poziomie niezadawalającym (U1 – obecne 1 – 2 gatunki występujące w rozproszeniu) na wszystkich płatach siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010). Z uwagi na położenie płatów siedliska w pobliżu pól uprawnych i terenów mieszkalnych poprawa oceny wskaźnika wydaje się niemożliwa do osiągnięcia. Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.

PROJEKT

		<p>Ekspansja krzewów i podrostu drzew</p>	<p>Poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV – brak lub niewielkie pokrycie drzew i krzewów poniżej 10% występujących sporadycznie) na wszystkich płatach siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Obecnie wskaźnik ekspansja krzewów i podrostu drzew jest na poziomie niezadawalającym (U1). Stosunkowo prosta jest poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego poprzez mechaniczne usunięcie podrostów drzew i krzewów, a następnie utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska poprzez użytkowanie kośne, pastwiskowe lub kośno-pastwiskowe zgodne z właściwym wariantem PROW.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.</p>
		<p>Zachowanie strefy ekotonowej</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika co najmniej na poziomie niezadawalającym (U1- murawa graniczy częściowo ze zbiorowiskami antropogenicznymi) dla wszystkich płatów siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Obecnie wskaźnik jest na poziomie niezadawalającym (U1). Płaty muraw 6210 częściowo graniczą z polami uprawnymi. Ten stan raczej nie ulegnie zmianie.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.</p>
		<p>Ogólny cel ochrony</p>	<p>Zachowanie struktury i funkcji siedliska co najmniej na poziomie niezadawalającym (U1)</p> <p>Uzupełnienie stanu wiedzy o siedlisku 6210* Murawy kserotermiczne <i>Festuco-Brometea</i> w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Stan ochrony siedlisk oceniono jako niezadawalający (U1). W przypadku braku użytkowania kośnego, pastwiskowego lub kośno-pastwiskowego zgodnego z wymogami siedliska stan muraw będzie się pogarszał. Są to zabiegi proste do wykonania i niekosztowne, to też „Perspektywy ochrony” oceniono na poziomie niezadawalającym U1. Jest siedlisko w całości położone na gruntach prywatnych, poza obszarem Wigierskiego Parku Narodowego.</p> <p>Ostatni kompleksowy monitoring stanu zachowania przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska</p>

PROJEKT

				<p>został wykonany w 2012. W związku z powyższym, dla uaktualnienia danych i zbadania trendu zmian konieczne jest przeprowadzenie badań zgodnie z metodyką PMŚ wszystkich płątów siedliska 6210* Murawy kserotermiczne Festuco-Brometea.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.</p>
1.5	<p>6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)</p>	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 88,62 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Powierzchnia siedliska w obszarze wynosi 88,62 ha.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
Struktura przestrzenna płątów		Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie (U1 – średni stopień fragmentacji) w całym obszarze Natura 2000.	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>	
Gatunki charakterystyczne		Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie co najmniej niezadawalającym (U1 – 3 - 4 „Gatunki charakterystyczne” dla zb. <i>Arrhenatheretum elatioris</i> , 2 Gatunki charakterystyczne dla zb. <i>Poa pratensis</i> - <i>Festuca rubra</i>) w całym obszarze Natura 2000.	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Poprawa wskaźnika gatunki dominujące dla płątów z oceny U1 do FV przy zastosowaniu typowych dla siedliska zabiegów ochrony czynnej jest niemożliwa. Pojawienie się kolejnych gatunków charakterystycznych dla płątów siedliska 6510 musi nastąpić w sposób naturalny, pod wpływem czynników środowiskowych.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>	
Gatunki dominujące		Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – brak gatunków dominujących lub status dominanta osiągają Gatunki charakterystyczne) dla 70% płątów siedliska. Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – silna dominacja (>50%))	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Poprawa wskaźnika gatunki dominujące dla płątów z oceny U1 do FV przy zastosowaniu typowych dla siedliska zabiegów ochrony czynnej jest niemożliwa. Koszenie i wypas, szczególnie</p>	

PROJEKT

		gatunków typowych dla łąk świeżych) dla 30% płatów siedliska.	<p>prowadzone w niewłaściwych terminach, doprowadza raczej do dominacji gatunków typowych dla łąk świeżych.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
	Gatunki obce inwazyjne	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – brak lub pojedyncze osobniki o niskim stopniu inwazyjności) na wszystkich płaskach siedliska w obszarze.	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
	Gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – brak gatunków silnie ekspansywnych i łączne pokrycie gatunków ekspansywnych <20%) dla 100% płatów siedliska.	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
	Ekspansja krzewów i podrostu drzew	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – łączne pokrycie na transekcie <1%) dla 75% płatów siedliska.</p> <p>Poprawa oceny wskaźnika do oceny właściwej (FV – łączne pokrycie na transekcie <1%) dla 25% płatów siedliska.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Osiągnięcie właściwego stanu ochrony (FV) pod względem wskaźnika ekspansja krzewów jest osiągalna przy użyciu typowych dla siedliska zabiegów ochrony czynnej.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
	Udział dobrze zachowanych płatów	Utrzymanie oceny wskaźnika udział dobrze zachowanych płatów na poziomie niezadawalającym (U1 – dobrze zachowane płaty stanowią 50-79% powierzchni transektu lub generalnie płaty na transekcie mało typowe, średnio bogate w gatunki) dla 100% płatów siedliska.	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Jest to sytuacja typowa dla kombinacji gatunkowej łąk 6510 w całej północno-wschodniej Polsce i nie wynika ona z negatywnych przeobrażeń, a zatem nie może ulec poprawie w wyniku zabiegów ochronnych.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
	Wojłok (martwa materia organiczna)	Nie określa się	Grubość nagromadzonej materii organicznej nie była badana w ramach przygotowania dokumentacji planu ochrony obszaru Natura 2000 oraz w dotychczasowym cyklu monitoringu.

PROJEKT

		Ogólny cel ochrony	Zachowanie siedliska w stanie co najmniej niezadawalającym (U1)	<p>Utrzymanie ekstensywnego użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego przynajmniej na części powierzchni; nie stosowanie nawożenia ani podsiewania mieszanek traw. Dopuszczalna okresowa lub stała zmiana sposobu użytkowania części powierzchni, pod warunkiem utrzymania ekstensywnego użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego na analogicznym areale na innych działkach w sąsiedztwie.</p> <p>Ostatni kompleksowy monitoring stanu zachowania przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska został wykonany w 2012. W związku z powyższym, dla uaktualnienia danych i zbadania trendu zmian konieczne jest przeprowadzenie badań zgodnie z metodyką PMŚ wszystkich płatów siedliska 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>).</p>
1.6	7110* Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 15,72 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	<p>Na terenie Parku niemal wszystkie płaty roślinności torfowisk wysokich rozwijają się w misach całkowicie zarośniętych bądź jeszcze istniejących jezior dystroficznych. W granicach WPN znajduje się 7 stanowisk torfowisk wysokich o łącznej powierzchni 15,72 ha. Spośród 8 stanowisk 7 uzyskało ocenę U1 i tylko 1 ocenę FV.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
		Gatunki charakterystyczne	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – występują co najmniej 3 gatunki torfowców i 2 gatunki roślin naczyniowych spośród wymienionych gatunków charakterystycznych) na powierzchni co najmniej 14,2 ha.</p> <p>Utrzymanie na poziomie niezadawalającym (U1 - występują co najmniej 2 gatunki torfowców i 2 gatunki roślin naczyniowych spośród wymienionych gatunków charakterystycznych) lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV) na powierzchni 1,45 ha.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010). Spośród 8 stanowisk 7 uzyskało ocenę FV i tylko 1 ocenę U1.</p> <p>Z uwagi na charakter wskaźnika poprawa oceny do FV dla jednego płatu siedliska może nie nastąpić, jednocześnie nie można wykluczyć spontanicznego pojawienia się lub odkrycia nienotowanego do tej pory na płacie gatunku. Obecną wartość wskaźnika należy traktować jako referencyjną.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
		Pokrycie i struktura gatunkowa torfowców	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – całkowite pokrycie torfowców – ponad 50%) na powierzchni 12,03 ha.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).

PROJEKT

		<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadowalającym (U1 – całkowite pokrycie torfowców w przedziale 20%–50%) na powierzchni 3,51 ha.</p>	<p>Na lepiej wykształconych torfowiskach wysokich dominują zespoły <i>Ledo-Sphagnetum magellanici</i> oraz, na mniejszej powierzchni, <i>Sphagnetum magellanici</i>, czyli roślinność typowa dla kęp. Na innych dominuje zbiorowisko <i>Eriophorum vaginatum-Sphagnum fallax</i>, skrajnie ubogie w gatunki i niemal pozbawione typowych, kępowych gatunków torfowców o czerwonym zabarwieniu. Roślinność dolinek rozwija się tylko na niektórych obiektach i tworzy ją zespół <i>Rhynchosporium albae</i>. Na niektórych torfowiskach, na przykład na Suchym Bagnie – największym torfowisku wysokim w WPN – roślinność dolinek zredukowana jest do niemal jednogatunkowych i drobnopowierzchniowych skupisk torfowca spiczastolistnego <i>Sphagnum cuspidatum</i>, sporadycznie z udziałem rzadkiego wątrobowca <i>Cladopodiella fluitans</i>.</p> <p>Z uwagi na charakter wskaźnika poprawa jego oceny do FV dla płatów z oceną U1 lub U2 może nie nastąpić. W dającym się przewidzieć czasie nie można się spodziewać naturalnego rozprzestrzenienia się torfowców wewnątrz płatów. Obecna wartość wskaźnika należy traktować jako referencyjną.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
	Obce gatunki inwazyjne	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV) – brak gatunków inwazyjnych – na powierzchni 15,7 ha.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Aktualnie na wszystkich ośmiu stanowiskach nie stwierdzono obecności gatunków obcych.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
	Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - brak gatunków ekspansywnych) na powierzchni 2,5 ha.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie (U1 – gatunki ekspansywne zajmują do 5% powierzchni siedliska) na powierzchni 13,22 ha.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Zaleca się pozostawienie oceny wskaźnika na poziomie U1 dla płatów siedliska na których nie obserwuje się dalszej ekspansji gatunków roślin zielnych zgodnie z zasadą najmniejszej możliwej ingerencji.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>

PROJEKT

		<p>Odpowiednie uwodnienie</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – poziom wody mierzony w piezometrze – równo lub poniżej 10 cm w stosunku do powierzchni torfowiska) na powierzchni 2,64 ha.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – poziom wody mierzony w piezometrze 10–30 cm poniżej powierzchni torfowiska) na powierzchni 13,08 ha.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Z uwagi na lokalizacji torfowisk w nieckach bezodpływowych nie ma możliwości wykonania działań ochronnych. Poprawa uwodnienia uzależniona jest od warunków klimatycznych.</p>
		<p>Struktura powierzchni torfowiska (obecność dolinek i kęp)</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika struktura powierzchni torfowiska na poziomie właściwym (FV – dobrze wykształcony mszar kępkowo-dolinkowy, gdzie w rejonie kęp (najczęściej wyniesionych więcej niż 10 cm w stosunku do dolinek) występują licznie torfowce (brunatny <i>S. fuscum</i>, czerwony <i>S. rubellum</i>, ostrolistny <i>S. capilifoium</i>, Russowa <i>S. russowi</i> lub inne o zabarwieniu najczęściej brunatnym lub czerwonym), mchy z rodzaju płonnik <i>Polytrichum</i> z dość licznym udziałem krzewinek oraz innych roślin naczyniowych, natomiast dolinki dobrze uwodnione zajęte przez różne gatunki torfowców oraz roślinny naczyniowe) na powierzchni 0,19 ha.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – mszar dywanowy z nieznacznie wyniesionymi (kilka cm) płatami budowanymi przez takie torfowce jak: torfowiec magellański <i>S. magellanicum</i>, brodawkowany <i>S. papillosum</i>, czerwony <i>S. rubellum</i>, ostrolistny <i>S. capilifoium</i>, Russowa <i>S. russowi</i> oraz niżej położonymi płatami z torfowcami z grupy torfowca kończystego <i>S. Fallax</i> często porośniętymi też turzycą bagienną <i>Carex limosa</i>, przygielką białą <i>Rhynchospora alba</i>, turzyc dzióbkową <i>Carex rostrata</i>, wełnianką wąskolistną <i>Eriophorum angustifolium</i>) na powierzchni 15,53 ha.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Generalnie na torfowiskach wysokich struktura kępkowo-dolinkowa jest słabo wyrażona bądź jej brak. Obecność wskaźnika należy traktować jako referencyjną.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
		<p>Pozyskanie torfu</p>	<p>Utrzymanie wskaźnika pozyskanie torfu poziomie właściwym (FV - brak pozyskiwania torfu) dla na powierzchni 14,52 ha.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Materiały źródłowe wskazują na niewielkie wydobywanie torfu</p>

PROJEKT

			<p>Poprawa oceny wskaźnika z poziomu niezadowalającego (U1 – torf pozyskiwany w przeszłości na znacznie większą skalę (powyżej 5% powierzchni torfowiska), wyraźnie widoczne ślady pozyskiwania, obecnie brak pozyskiwania lub pozyskiwanie sporadyczne i na bardzo małą skalę) od poziomu właściwego na powierzchni 1,2 ha.</p>	<p>na jednym stanowisku.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
	Melioracje odwadniające	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika melioracje odwadniające na poziomie (FV - brak sieci rowów i kanałów melioracyjnych) na całym siedlisku w obszarze.</p>		<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p>
	Obecność krzewów i podrostu drzew	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika obecność krzewów i podrostu drzew na poziomie właściwym (FV – pokrycie drzew i krzewów na poziomie poniżej 10%) na powierzchni 2,84 ha.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika obecność krzewów i podrostu drzew na poziomie (U1 – pokrycie drzew 10–30%, krzewów – 30-50%) na powierzchni 12,88 ha.</p>		<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Sosna o karłowatym pokroju i bardzo niewielkich przyrostach rocznych, a rzadziej również brzoza jest stałym elementem roślinności mzarnej i należy to traktować jako stan referencyjny dla torfowisk wysokich w Ostoi Wigierskiej PLH200004.</p>
	Ogólny cel ochrony	<p>Utrzymanie siedliska na powierzchni około 15 ha przy zachowaniu najmniejszej możliwej ingerencji w płat siedlisk.</p> <p>Na jednym stanowisku położonym na gruntach prywatnych dopuszcza się użytkowanie rolnicze zgodne z właściwym wariantem PROW.</p> <p>Uzupełnienie stanu wiedzy o siedlisku 7110* Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.</p>		<p>Jedna powierzchnia znajduje się w Ostoi Wigierskiej poza granicami WPN i w całości stanowi własność prywatną. W związku z powyższym nie możliwe jest wprowadzenie całkowitego zakazu korzystania z obszaru. Zaleca się dopuszczenie użytkowania rolniczego zgodnego z wariantem torfowiskowym PROW.</p> <p>Ostatni kompleksowy monitoring stanu zachowania przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska został wykonany w 2012. W związku z powyższym, dla uaktualnienia danych i zbadania trendu zmian zachodzących w torfowisku konieczne jest przeprowadzenie badań zgodnie z metodyką PMŚ wszystkich płatów siedliska 7110* Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe).</p>

PROJEKT

1.7	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 43 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	<p>Większość torfowisk przejściowych w WPN rozwija się w miejscu zarastających zbiorników wodnych, zarówno naturalnych (jeziora, często dystroficzne) jak i sztucznych (wyrobiska potorfowe). Podłoże charakteryzuje się bardzo wysokim stopniem uwilgotnienia i najczęściej jest przesycone wodą. Rzadziej torfowiska przejściowe rozwijają się w torfowiskach kotłowych, bez bezpośredniego związku z procesem zarastania zbiorników wodnych. Torfowiska przejściowe są dość licznie reprezentowane w Parku oraz w Ostoi Wigierskiej, szczególnie w jego północnej części, zarówno na terenach leśnych, jak i rolniczych. Powierzchnia siedliska w obszarze wynosi ok. 43 ha, w 24 grupach płatów (wyodrębniono 57 odrębnych płatów, które przyporządkowano do 24 grup powiązanych płatów). Wartość wskaźnika dla 4 płatów/grup płatów oceniono jako właściwy FV, 14 płatów/grup oceniono na poziomie niezadawalającym (U1). Dla pozostałych 6 płatów wartości nie oceniono. Z uwagi na fakt, że większość siedliska została oceniona jako niezadawalająca, przyjęto, że płaty bez nadanej opinii przyjmą to samo stanowisko.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
		Procent powierzchni zajętej przez siedlisko na transekcie.	Nie określa się.	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Wskaźnik nie był oceniany w dotychczasowym cyklu badań i monitoringu.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
		Gatunki charakterystyczne	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – powyżej 6 gatunków charakterystycznych lub mniej lecz pokrycie na transekcie większe niż 50%) na 17 płatach/grupach płatów.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – 4–6 gatunków</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Roślinność torfowisk przejściowych w Ostoi Wigierskiej PLH200004, zwykle o charakterze mszaru dywanowego, tworzą torfowce (<i>Sphagnum fallax</i>, <i>Sph. angustifolium</i>, <i>Sph. denticulatum</i>, <i>Sph. subsecundum</i>), średnio wysokie i niskie turzyce (zwłaszcza dzióbkowata <i>Carex rostrata</i> lub bagienna <i>C.</i></p>

PROJEKT

		<p>charakterystycznych lub mniej, lecz pokrycie na transekcje 20–50 %) dla 7 płatów siedliska.</p>	<p><i>limosa</i>) oraz dość liczne inne byliny, w tym zwłaszcza bobrek trójlistkowy (<i>Menyanthes trifoliata</i>) i siedmiopalecznik błotny (<i>Comarum palustre</i>).</p> <p>Na niestabilnym ple nad jeziorami dystroficznymi rośnie bagnica torfowa (<i>Scheuchzeria palustris</i>) i przygiętka biała (<i>Rhynchospora alba</i>). Częste są, zwłaszcza na torfowiskach kotłowych, mszarne fitocenozy z turzycą nitkowatą (<i>Carex lasiocarpa</i>). Na siedliskach bardziej zasobnych w sole mineralne, choć nadal wyraźnie kwaśnych, spotkać można płaty z silnie minerotroficznymi gatunkami torfowców, zwłaszcza z torfowcem obłym (<i>Sphagnum teres</i>).</p> <p>Poprawa oceny wskaźnika dla siedlisk ocenionych na poziomie U1 jest mało prawdopodobna. Wartość wskaźnika na poziomie U1 należy traktować jako wartość referencyjną.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
	Gatunki dominujące	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – dominują „Gatunki charakterystyczne” lub brak dominanta, lecz przeważają „Gatunki charakterystyczne”) dla 18 płatów/grup płatów siedliska.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – brak wyraźnych dominantów, udział gatunków charakterystycznych dla siedliska 7140 i innych mniej więcej równy) dla 6 płatów/grup płatów siedliska.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Poprawa oceny wskaźnika dla siedlisk ocenionych na poziomie U1 jest mało prawdopodobna. Wartość wskaźnika na poziomie U1 należy traktować jako wartość referencyjną.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
	Pokrycie i struktura gatunkowa mchów	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika pokrycie i struktura gatunkowa mchów na poziomie właściwym (FV – całkowite pokrycie mchów ponad 50% i mchy torfowce zajmują ponad 50% całej powierzchni porośniętej przez wszystkie gatunki mchów) na 22 płatach/grupach płatów, jeden bez oceny.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>

PROJEKT

			Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – całkowite pokrycie mchów w przedziale 20-50% lub całkowite pokrycie mchów ponad 50%, ale mchy torfowce zajmują poniżej 50% całkowitej powierzchni porośniętej przez wszystkie gatunki mchów) lub poprawa oceny wskaźnika do U1 dla 2 płatów/grup płatów siedliska.	
		Obce gatunki inwazyjne	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – brak gatunków inwazyjnych) na wszystkich 24 płatach/grupach płatów siedliska.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
		Gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie oceny wskaźnika gatunki ekspansywne roślin zielnych na poziomie (FV – brak lub pojedyncze) na 14 płatach. Poprawa lub utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie (U1 – zajmują do 5% powierzchni) na 10 płatach/grupach płatów siedliska.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Dla 5 płatów dla których wartość wskaźnika oceniono na U1 – utrzymanie oceny wskaźnika o ile nie następuje dalsza ekspansja zgodnie z zasadą najmniejszej ingerencji. Dla 3 płatów zaleca z oceną U2 zaleca się prowadzenie działań ochrony czynnej. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
		Obecność krzewów i podrostu drzew	Utrzymanie oceny wskaźnika obecność krzewów i podrostu drzew na poziomie właściwym (FV -brak lub pojedyncze) lub niezadawalającym (U1 – udział mniejszy niż 15%) dla 18 płatów/grup płatów siedliska. Poprawa wskaźnika do poziomu niezadawalającego U1 dla 6 płatów/grup płatów siedliska.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010). Sosna o karłowatym pokroju i bardzo niewielkich przyrostach rocznych, a rzadziej również brzoza jest stałym elementem roślinności mszarnej i należy to traktować jako stan referencyjny dla torfowisk wysokich w Ostoje Wigierskiej PLH200004. Dla 14 płatów dla których wartość wskaźnika oceniono na U1 – utrzymanie oceny wskaźnika o ile nie następuje dalsze obniżenie oceny wskaźnika - zgodnie z zasadą najmniejszej ingerencji.
		Stopień uwodnienia	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz

PROJEKT

		(FV – poziom wody mierzony w piezometrze powyżej, równo lub do 10 cm poniżej powierzchni torfowiska) na 19 płatach/grupach płatów siedliska. Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – poziom wody mierzony w piezometrze -10-20 cm poniżej powierzchni torfowiska) na 5 płatach siedliska w obszarze.	2012). Obniżenie poziomu wody w torfowisku wynika z przyczyn naturalnych. Nie ma możliwości realizacji działań ochronnych. Przy braku możliwości podjęcia działań ochrony czynnej osiągnięcie celu uzależnione od warunków klimatycznych Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
	Pozyskanie torfu	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – brak pozyskania torfu) dla 21 płatów/grup płatów siedliska.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
	Melioracje odwadniające	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – brak rowów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury melioracyjnej odwadniających torfowisko bądź infrastruktura „zneutralizowana”) dla wszystkich zinwentaryzowanych płatów.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
	Ogólny cel ochrony	Utrzymanie stabilnej powierzchni ponad 40 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów. Uzupełnienie stanu wiedzy o siedlisku 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>) w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub podniesienie aktualnego stanu wskaźników. Stan ogólny torfowisk przejściowych oceniono jako niezadawalający (U1). Taką ocenę ogólną uzyskało 14 spośród 24 płatów lub grup płatów tego siedliska. W przypadku 9 płatów lub grup płatów ocena jest zła (U2). 3 płaty bądź grupy płatów były w stawie właściwym FV. Na obniżoną ocenę wpływają przede wszystkim procesy sukcesji wtórnej, a mianowicie ekspansja drzew i krzewów, głównie brzoź i sosen, albo ekspansywnych bylin, w tym przede wszystkim trzciny. Ostatni kompleksowy monitoring stanu zachowania przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska został wykonany w 2012. W związku z powyższym, dla uaktualnienia danych i zbadania trendu zmian zachodzących w torfowisku konieczne jest przeprowadzenie badań zgodnie z

PROJEKT

				metodyką PMŚ wszystkich płatów siedliska 7110* Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe).
1.8	7210 Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci</i>, <i>Caricetum buxbaumii</i>, <i>Schoenetum nigricantis</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 22 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	<p>Torfowiska nakredowe występują wyłącznie w granicach WPN, w 13 płatach o łącznej powierzchni 22 ha. Należą do siedlisk najsilniej zagrożonych zanikiem na terenie parku.</p> <p>Z uwagi na charakter wskaźnika oraz wynikającą z przepisów prawa konieczność zachowania powierzchni siedliska konieczne jest utrzymanie oceny wskaźnika co najmniej na poziomie niezadowolającym U1.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p> <p>Monitoring PMŚ 2006 r., 2007r., 2014 r., 2018 r.</p>
		Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie oceny wskaźnika na dotychczasowym poziomie: właściwym (FV – znaczący udział w całkowitym pokryciu wszystkich gatunków charakterystycznych dla zespołu marzycy czarniawej <i>Schoenetum nigricantis</i> (marzycy czarniawa <i>Schoenus nigricans</i> , lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i> , storczyk błotny <i>Orchis palustris</i>). Znaczący udział w pokryciu kłoci wiechowatej <i>Cladium mariscus</i> i turzycy <i>Buxbauma Carex buxbaumii</i> dla odpowiednio szuwaru kłoci wiechowatej <i>Cladietum marisci</i> i szuwaru turzycy <i>Buxbauma Caricetum buxbaumii</i>) – 2 płat; niezadowolającym (U1 – 1. Obecne jedynie <i>Schoenus nigricans</i> w zespole marzycy czarniawej <i>Schoenetum Nigricantis</i> . 2. Kłoc wiechowata <i>Cladium mariscus</i> lub turzycy <i>Buxbauma Carex buxbaumii</i> wypierana przez inne gatunki dominujące) - 8 płatów; złym (U2 – sporadyczny udział gatunków charakterystycznych; tylko na części stanowisk) – 3 płat.	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Siedlisko obejmuje roślinność wapniolubną, zwykle o charakterze szuwarów z kłocią wiechowatą (<i>Cladium mariscus</i>), oraz niskich szuwarów z turzycą (<i>Buxbauma Carex buxbaumii</i>), a także roślinność z dominacją innych gatunków turzyc (nitkowatej (<i>Carex lasiocarpa</i>), tunikowej (<i>C. aproinquata</i>), prosowatej (<i>C. panicea</i>)). W grupie gatunków torfowiskowych i szuwarowych, zwłaszcza wapniolubnych, charakterystyczna jest warstwa mszysła, tworzona przez takie gatunki jak skorpionowiec brunatny (<i>Scorpidium scorpioides</i>), złocieniec gwiazdkowaty (<i>Campylium stellatum</i>), limprichtia pośrednia (<i>Limprichtia cossonii</i>). W mokre lata obficie rozwijają się pływacze, zwłaszcza pośredni (<i>Utricularia intermedia</i>) i mniejszy (<i>U. minor</i>), a także ramienice.</p> <p>Torfowiska 7210 na terenie Ostoi Wigierskiej PLH200004 odznaczają się bogactwem gatunkowym, jednak niereprezentatywnym względem charakterystyki siedliska. Oceniono że jest to stan naturalny szaty roślinnej ostoi (stan referencyjny).</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000</p>

PROJEKT

			Ostoja Wigierska (2014). Monitoring PMŚ 2006 r., 2007r., 2014 r., 2018 r.
	Gatunki dominujące	Utrzymanie oceny wskaźnika na dotychczasowym poziomie: właściwym (FV - dominacja gatunków siedliskotwórczych) – 1 płat; niezadawalającym (U1 - współdominacja gatunków siedliskotwórczych) - 5 płatów; złym (U2 - dominacja innych gatunków np. trzciny pospolitej <i>Phragmites australis</i> , trzęślicy modrej <i>Molinia caerulea</i> itp.) – 7 płatów.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Torfowiska 7210 na terenie Ostoi Wigierskiej PLH200004 odznaczają się bogactwem gatunkowym, jednak niereprezentatywnym względem charakterystyki siedliska. Oceniono, że jest to stan naturalny szaty roślinnej ostoi (stan referencyjny). Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Monitoring PMŚ 2006 r., 2007r., 2014 r., 2018 r.
	Obce gatunki inwazyjne	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – brak gatunków inwazyjnych) dla wszystkich zinwentaryzowanych płatów.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Monitoring PMŚ 2006 r., 2007r., 2014 r., 2018 r.
	Gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie oceny wskaźnika na dotychczasowym poziomie: właściwym (FV – 1. udział do 5% trzęślicy modrej <i>Molinia caerulea</i> . 2. Udział do 20% trzciny <i>Phragmites australis</i> , turzycy nitkowatej <i>Carex lasiocarpa</i> i turzycy sztywnej <i>Carex elata</i>) – 3 płaty; niezadawalającym (U1 - 1. Udział 5-15% trzęślicy modrej <i>Molinia caerulea</i> . 2. Udział 20% trzciny <i>Phragmites australis</i> i 30% turzycy nitkowatej <i>Carex lasiocarpa</i> i turzycy sztywnej <i>Carex elata</i>) – 2 płaty. Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie złym (U2 - 1. Udział powyżej 15% trzęślicy modrej <i>Molinia caerulea</i> . 2. Udział powyżej 20% trzciny <i>Phragmites australis</i> i powyżej 30% turzycy nitkowatej <i>Carex lasiocarpa</i> i turzycy sztywnej <i>Carex elata</i>) lub	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Większość płatów torfowisk nakredowych charakteryzuje się udziałem ekspansywnych gatunków stanowiących zagrożenie dla trwania siedliska – trzciny pospolitej (<i>Phragmites australis</i>) i trzęślicy modrej (<i>Molinia caerulea</i>). Poprawa oceny wskaźnika wymaga intensywnych zabiegów ochronnych o mogłoby wpłynąć negatywnie na stan siedliska, dlatego o ile nie następuje dalsza ekspansja roślin zielnych nie zaleca się prowadzenia zabiegów ochronnych. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Monitoring PMŚ 2006 r., 2007r., 2014 r., 2018 r.

PROJEKT

			poprawa oceny do poziomu niezadawalającego (U1) – 8 płatów siedliska.	
		Gatunki synantropijne	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – brak gatunków synantropijnych) dla wszystkich zinwentaryzowanych płatów.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Monitoring PMŚ 2006 r., 2007r., 2014 r., 2018 r.
		Zwarcie szuwarów	Utrzymanie oceny wskaźnika na dotychczasowym poziomie: właściwym (FV - co najmniej 40% <i>Cladium mariscus</i> , co najmniej 30% pozostałe) – 4 płyty; niezadawalającym (U1 – 40-20% <i>Cladium mariscus</i> , 30-20% pozostałe) – 1 płat. Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie złym (U2 - poniżej 20%) lub poprawa oceny do poziomu niezadawalającego (U1) dla 8 płatów siedliska.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010). Z uwagi na charakter wskaźnika i uwarunkowania naturalne Ostoi Wigierskiej PLH200004 Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Monitoring PMŚ 2006 r., 2007r., 2014 r., 2018 r.
		Ekspansja krzewów i podrostu drzew	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - pojedyncze krzewy) dla 2 płatów siedliska. Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – 5- 0% udział krzewów lub podrostu drzew) dla 6 płatów siedliska. Utrzymanie oceny wskaźnika poziomie złym (U2 - udział krzewów lub podrostu drzew większy niż 10%) lub poprawa oceny do poziomu niezadawalającego (U1) dla 5 płatów siedliska.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010). Na obniżone oceny wpływa zwykle obecność drzew i krzewów (brzoź, wierzb i olchy). Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Poprawa oceny wskaźnika wymaga intensywnych zabiegów ochronnych o mogłoby wpłynąć negatywnie na stan siedliska dlatego, o ile nie następuje dalsza ekspansja krzewów i podrostów drzew, nie zaleca się prowadzenia zabiegów ochronnych. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Monitoring PMŚ 2006 r., 2007r., 2014 r., 2018 r.

PROJEKT

		<p>Stopień uwodnienia</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – 0-20 cm dla kłoci wiechowatej, 0-10 cm dla pozostałych) dla 5 płatów siedliska.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – dla kłoci wiechowatej 0 - 20 cm i 20-30 cm dla pozostałych) dla 7 płatów siedliska.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie złym (U2 - poniżej 20 cm dla kłoci wiechowatej, powyżej 30 cm dla pozostałych) dla 1 płatów siedliska.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Obniżenie poziomu wody w torfowisku wynika z przyczyn naturalnych. Nie ma możliwości realizacji działań ochronnych.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p> <p>Monitoring PMŚ 2006 r., 2007r., 2014 r., 2018 r.</p>
		<p>Mechaniczne zniszczenie</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - Do 5% powierzchni) dla 12 płatów siedliska.</p> <p>Poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV) dla 1 płatów siedliska.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Dane PMŚ z 2018 roku wskazują na mechaniczne zniszczenie płatów siedliska rosochaty róg (wrażnie ścieżki do jeziora).</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p> <p>Monitoring PMŚ 2006 r., 2007r., 2014 r., 2018 r.</p>
		<p>Ogólny cel ochrony</p>	<p>Utrzymanie co najmniej 20 ha powierzchni siedliska przyrodniczego z uwzględnieniem naturalnych procesów.</p> <p>Utrzymanie udziału drzew i krzewów nieprzekraczającego 10% powierzchni pojedynczego płatów.</p> <p>Uzupełnienie stanu wiedzy o siedlisku 7210 Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci</i>, <i>Caricetum buxbaumii</i>, <i>Schoenetum nigricantis</i>) w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004</p>	<p>Stan zachowania torfowisk nakredowych w WPN jest zły (1 płat FV, 2 płatów U1, 10 płatów U2). Na obniżone oceny wpływa zwykle obecność drzew i krzewów i/lub ekspansywnych bylin, w tym przede wszystkim trzciny lub/i trzęślicy.</p> <p>Charakterystyczną cechą torfowisk typu 7210 Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci</i>, <i>Caricetum buxbaumii</i>, <i>Schoenetum nigricantis</i>) w Ostoi Wigierskiej PLH200004 jest częsta dominacja zespołów roślinności nakredowej innych niż <i>Cladietum marisci</i> (szuwały kłociowe) i <i>Caricetum buxbaumii</i> (szuwały turzycy <i>Buxbauma</i>). Powoduje to obniżoną ocenę wskaźników „Gatunki charakterystyczne” „Zwarcie szuwarów kłociowych”. Należy przy tym podkreślić, że fitocenozy te są bardzo bogate gatunkowo, cenne przyrodniczo i stanowią naturalny, choć niereprezentatywny dla „ogólnopolskiej” charakterystyki siedliska, element szaty roślinnej brzegów jeziora Wigry.</p> <p>Ostatni kompleksowy monitoring stanu zachowania</p>

PROJEKT

				<p>przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska został wykonany w 2012. W związku z powyższym, dla uaktualnienia danych i zbadania trendu zmian zachodzących w torfowisku konieczne jest przeprowadzenie badań zgodnie z metodyką PMS wszystkich płatów siedliska 7210 Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci</i>, <i>Caricetum buxbaumii</i>, <i>Schoenetum nigricantis</i>) w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p> <p>Monitoring PMS 2006 r., 2007r., 2014 r., 2018 r.</p>
1.9	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 29 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>W Ostoje Wigierskiej Siedlisko 7230 występuje na 27 płatach o łącznej powierzchni 29,27 ha. Torfowiska zasadowe (alkaliczne) stanowią najważniejsze siedlisko zagrożonych gatunków roślin w WPN.</p> <p>Dla 12 płatów nie oceniono oceny wskaźnika powierzchni siedliska. Powierzchnia siedliska nie powinna się znacząco zmniejszać w związku z powyższym uznano, że najniższą dopuszczalną oceną jaka wskaźnika jest wartość niezadowolająca (U1).</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
		Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcie	Nie określa się.	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Wskaźnik nie był oceniany. Aby ustanowić właściwe cele ochrony konieczne jest uzupełnienie stanu wiedzy.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
		Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – powyżej 8 gatunków charakterystycznych lub pokrycie na transekcie powyżej 50%) dla 19 płatów siedliska;	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Dla silnie soligenicznych torfowisk WPN charakterystyczne są fitocenozy z dominacją turzycy dzióbkwatej (<i>Carex rostrata</i>) i bobrka trójlistkowego (<i>Menyanthes trifoliata</i>), z dużym</p>

PROJEKT

			<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – 4 - 8 gatunków charakterystycznych lub pokrycie na transekcie 20 - 50%) dla 8 płatów siedliska.</p>	<p>udziałem gatunków łąkowych i szuwarowych, stałą obecnością wapniolubnych storczykowatych oraz specyficzną warstwą mszystą z m.in. chwytlikowcem lśniącym (<i>Tomentypnum nitens</i>), haczykowcem błyszczącym (<i>Hamatocaulis vernicosus</i>), porostnicą wielokształtną (<i>Marchantia polymorpha</i>), próchniczkiem bagiennym (<i>Aulacomnium palustre</i>) i płaskomerzykiem eliptycznym (<i>Plagiomnium ellipticum</i>). Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
	Gatunki dominujące	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – dominują gatunki charakterystyczne dla siedliska, lub brak dominanta lecz przeważają gatunki charakterystyczne) dla 6 płatów siedliska;</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – brak wyraźnych dominatów, udział gatunków charakterystycznych dla siedliska 7230 i innych mniej więcej równy) dla 13 płatów siedlisk.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Z uwagi na charakter wskaźnika, poprawa jego oceny dla dwóch płatów z najniższą oceną może wymagać dłuższego czasu niż okres objęty planowaniem lub może w ogóle nie nastąpić. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>	
	Pokrycie i struktura gatunkowa mchów	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – całkowite pokrycie mchów - ponad 50%, mchy brunatne zajmują łącznie ponad 70% całkowitej powierzchni zajmowanej przez wszystkie gatunki mchów) dla 20 płatów siedliska</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – całkowite pokrycie mchów w przedziale 20-50%, mchy brunatne zajmują powierzchnie od 20 do 70% całkowitej powierzchni zajmowanej przez wszystkie gatunki mchów) dla 7 płatów siedliska.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>	
	Obce gatunki inwazyjne	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - brak) dla wszystkich płatów siedliska</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000</p>	

PROJEKT

			Ostoja Wigierska (2014).
	Gatunki ekspansywne roślin zielnych	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – brak lub pojedyncze) dla 2 płątów siedliska;</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – zajmują do 5% powierzchni) dla 6 płątów siedliska.</p> <p>Poprawa oceny wskaźnika co najmniej do poziomu niezadawalającego (U1) dla 19 płątów siedliska.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Gatunkami ekspansywnymi są wysokie byliny, w tym zwłaszcza trzcina i gatunki ziołoroślowe.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
	Zakres pH	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – powyżej 7 pH) dla 13 płątów siedliska.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – w przedziale pH 6-7) dla 6 płątów siedliska.</p> <p>Uzupełnienie stanu wiedzy o ocenie wskaźnika dla płątów, w których wskaźnik nie był oceniany.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
	Ekspansja krzewów i podrostu drzew	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – brak lub pojedyncze) dla jednego płątu siedliska;</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – udział mniejszy niż 15%) dla 10 płątów siedliska.</p> <p>Poprawa oceny wskaźnika co najmniej do poziomu niezadawalającego (U1) dla 16 płątach.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Silnie obniżona ocena wynika przede wszystkim z ekspansji drzew i krzewów na torfowiskach.</p> <p>Zaleca się poprawę wskaźnika przy najmniejszej możliwej ingerencji w płąty siedliska.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
	Stopień uwodnienia	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – poziom wody mierzony w piezometrze – do 2 cm powyżej, równo lub do 10 cm poniżej powierzchni torfowiska) dla 17 płątów siedliska.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012).</p> <p>Płąt oznaczony PP64 przecina rów czynny melioracyjny.</p>

PROJEKT

			Utrzymanie w stanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – poziom wody mierzony w piezometrze – 2-10 cm powyżej lub 10-20 cm poniżej powierzchni torfowiska) dla 7 płątów siedliska.	Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
		Pozyskanie torfu	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – brak pozyskania torfu) dla wszystkich płątów siedliska	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
		Melioracje odwadniające	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – brak sieci rowów i kanałów) dla 19 płątów siedliska. Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – torf pozyskiwany w przeszłości na znacznie większą skalę (powyżej 5% powierzchni torfowiska), wyraźnie widoczne ślady eksploatacji, obecnie brak pozyskiwania lub sporadyczne i na bardzo małą skalę) dla 6 płątów siedliska; Poprawa oceny wskaźnika co najmniej do poziomu (U1) dla 2 płątów siedliska (nr PP64).	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2012). Płąt oznaczony PP64 przecina czynny rów melioracyjny. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
1.10	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>), W tym podtyp: 9170-2 Grąd subkontynentalny (<i>Tilio-Carpinetum</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska na powierzchni co najmniej 3300 ha.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015). Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
		Charakterystyczna kombinacja florystyczna	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - typowa, właściwa dla siedliska przyrodniczego, z uwzględnieniem specyfiki regionalnej i zróżnicowania fitosocjologicznego) na 20% powierzchni siedliska. Utrzymanie oceny wskaźnika co najmniej na poziomie niezadawalającym (U1 - zniekształcona w stosunku do typowej dla siedliska w danym regionie) na 70% powierzchni siedliska, poprawa stanu ze złego (U2 -	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015). Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).

PROJEKT

			zdominowana przez gatunki synantropijne lub obce) do co najmniej niezadowolającego (U1) na 10% powierzchni siedliska w obszarze.	
	Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - brak) dla 65% płatów siedliska. Utrzymanie lub poprawa oceny wskaźnika do oceny niezadowolającej (U1 – sporadycznie, nie więcej niż 2% pokrycia transektu) dla 35% płatów siedliska.		Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015). Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
	Ekspansywne gatunki rodzime w runie	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - Brak gatunków ekspansywnych lub pojedyncze okazy gatunków nitrofilnych w runie) dla 95% płatów siedliska. Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadowolającej (U1 – pojedynczo, powyżej 1%, lecz nie więcej niż 5% pokrycia transektu) dla 5% płatów siedliska.		Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015). Udział ekspansywnych gatunków rodzimych będzie się zmniejszał wraz ze starzeniem się i coraz większym zacienieniem grądów. Jednak z konieczności przebudowy drzewostanu poprawa oceny wskaźnika może nie nastąpić w bieżącym okresie planowania. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
	Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - zróżnicowana; >50% powierzchni pokryte przez zwarty drzewostan, jednak obecne luki i prześwietlenia) dla 25% powierzchni płatów siedliska. Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadowolającym (U1 - jednolity stary drzewostan lub struktura zróżnicowana ze zwartym starym drzewostanem zajmującym 10–50% powierzchni) dla 50% powierzchni płatów siedliska. Utrzymanie na poziomie złym (U2 - jednolite odnowienia lub zróżnicowana struktura z <10% powierzchni zajętej przez fragmenty starego drzewostanu) lub poprawa oceny wskaźnika na do poziomu niezadowolającego (U1) dla 25% powierzchni płatów siedliska.		Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015). Grądy są zbiorowiskiem klimaksowym, dlatego też struktura pionowa i przestrzenna roślinności będzie się stale poprawiać aż do stanu właściwego. Jednak działanie sił natury wymaga czasu. Zaplanowane działania ochrony czynnej przyspieszą ten proces poprzez dostosowanie składu gatunkowego do typowego dla siedliska, tworzenie luk i zwiększenie ilości martwego drewna. Pomimo realizacji działań ochronnych oceniono, że poprawa oceny wskaźnika może nie nastąpić w bieżącym okresie planowania. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).

PROJEKT

		<p>Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >10% udział drzew starszych niż 100 lat) dla 25% powierzchni płatów siedliska.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 - <10% udział drzew starszych niż 100 lat, ale >50% udział drzew starszych niż 50 lat) lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV) dla 45% powierzchni płatów siedliska.</p> <p>Utrzymanie na poziomie złym (U2 - <10% udział drzew starszych niż 100 lat i <50% udział drzew starszych niż 50 lat) lub poprawa oceny wskaźnika na do poziomu niezadawalającego (U1) dla 30% powierzchni płatów siedliska.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015).</p> <p>Z uwagi na charakter bieżącym okresie planowania poprawa oceny wskaźnika może nastąpić jedynie na niewielkich obszarach.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
		<p>Naturalne odnowienie drzewostanu</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - obfite, w lukach i prześwietleniach, brak pod okapem drzewostanu, ślady zgrzyzania nieliczne) dla 30% powierzchni płatów siedliska.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 - pojedyncze, niereagujące na luki lub też w lukach lecz z licznymi śladami zgrzyzania przez zwierzyńę płową) lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV) dla 45% powierzchni płatów siedliska.</p> <p>Utrzymanie na poziomie złym (U2 - całkowity brak i zgrzyzione przez zwierzyńę płową) lub poprawa oceny wskaźnika na do poziomu niezadawalającego (U1) dla 25% powierzchni płatów siedliska.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015).</p> <p>Z uwagi na charakter bieżącym okresie planowania poprawa oceny wskaźnika może nastąpić jedynie na niewielkich obszarach, na których z tytułu wieku drzewostanu i naturalnego obumierania drzew pojawią się naturalne luki i prześwietlenia.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
		<p>Gatunki obce w drzewostanie</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - <1% i nieodnawiające się) dla 90% powierzchni płatów siedliska.</p> <p>Poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV) dla 10% powierzchni płatów siedliska.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015).</p> <p>Poprzez realizację działań ochronnych oraz w trakcie przebudowy drzewostanu możliwe jest usunięcie gatunków obcych.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000</p>

PROJEKT

			Ostoja Wigierska (2014).
	Martwe drewno (łącznie zasoby)	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >20m³/ha) dla 5% powierzchni płatów siedliska.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 - 10–20 m³/ha) lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV) dla 70% powierzchni płatów siedliska.</p> <p>Utrzymanie na poziomie złym (U2 - <10m³/ha) lub poprawa oceny wskaźnika na do poziomu niezadawalającego (U1) dla 25% powierzchni płatów siedliska.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015).</p> <p>Z uwagi na wiek drzewostanu, obecną miąższość martwego drewna w grądach Ostoi Wigierskiej oraz szybkość jego odkładania się ocenia się, że w bieżącym okresie planowania poprawa oceny wskaźnika może nastąpić na niewielkich obszarach.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
	Martwe drewno wielkowymiarowe	<p>Poprawa oceny wskaźnika do stanu właściwego (FV – > 5 szt./ha) dla 5% powierzchni płatów siedliska.</p> <p>Poprawa do stanu niezadawalającego (U1 – 3-5 szt./ha) dla 80% powierzchni płatów siedliska.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015).</p> <p>Jedynie na niewielkich obszarach (ok. 1% powierzchni) wartość wskaźnika oceniono wyżej niż na poziomie złym (U2). Z uwagi na wiek drzewostanu, obecną miąższość martwego drewna wielkogabarytowego w grądach Ostoi Wigierskiej oraz szybkość jego odkładania się ocenia się, że w bieżącym okresie planowania poprawa oceny wskaźnika może nastąpić na niewielkich obszarach.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
	Mikrosiedliska w drzewostanie	Nie określa się.	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015).</p> <p>Wskaźnik dotychczas nie był oceniany.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
	Inne zniekształcenia w tym zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - brak) dla 100% powierzchni płatów siedliska.	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015).</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000</p>

PROJEKT

				Ostoja Wigierska (2014).
		Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska	Nie określa się	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2015). Wskaźnik dotychczas nie był oceniany. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
1.11	<p>91D0* Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne,</p> <p>w tym podtypy: 91D0-2 Sosnowy bór bagienny (<i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i>), 91D0-5 Borealna świerczyna bagienna (<i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>), 91D0-6 sosnowo-brzozowy las bagienny (<i>Dryopteridi thelypteridis-Betuletum pubescentis</i>)</p>	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 465 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Monitoring PMŚ 2007 r., 2014 r., 2021 r.
Gatunki charakterystyczne		<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - obecnych >60% listy gatunków charakterystycznych) dla 75% powierzchni siedliska w obszarze.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – obecnych 30-60% listy gatunków charakterystycznych na 24% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p> <p>Monitoring PMŚ 2007 r., 2014 r., 2021 r.</p>	
Gatunki dominujące		<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - we wszystkich warstwach dominują gatunki, które dominują w „naturalnym” zbiorowisku roślinnym, a stosunki ilościowe ich dominacji są naturalne) dla 45% powierzchni siedliska w obszarze.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 we wszystkich warstwach dominują te gatunki, które dominują w naturalnym zbiorowisku roślinnym, ale zachwiane stosunki ilościowe) na 40% powierzchni siedliska w obszarze.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika co najmniej na poziomie złym (U2 - w jednej lub więcej warstw dominuje gatunek inny, niż zwykle w „naturalnym” zbiorowisku</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Poprawa oceny wskaźnika może nastąpić przy udziale procesów naturalnych, jednak wymaga to czasu i może nie nastąpić w bieżącym okresie planowania.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Monitoring PMŚ 2007 r., 2014 r., 2021 r.</p>	

PROJEKT

			roślinnym) na 15% powierzchni siedliska w obszarze.	
	Inwazyjne gatunki obce w runie	Utrzymanie wartości wskaźnika na poziomie właściwym (FV – brak) na 95% powierzchni siedliska. Utrzymanie dotychczasowej oceny wskaźnika (U1- Obecny najwyżej 1 gatunek, nieliczny sporadyczny lub U2 - więcej niż 1 gatunek, lub nawet 1 gatunek liczny) dla 5% powierzchni siedliska.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010). Poprawa oceny wskaźnika wiązałaby się ze znaczną ingerencją w płaty siedlisk. Oceniono, że korzystniejsze dla siedliska jest zaniechanie działań ochronnych, o ile nie nastąpi zwiększenie udziału gatunków inwazyjnych uzasadniające podjęcie działań ochrony czynnej. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Monitoring PMŚ 2007 r., 2014 r., 2021 r.	
	Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV– brak) na 95% powierzchni siedliska. Utrzymanie dotychczasowej oceny wskaźnika (U1- obecny lecz najwyżej 1 gatunek, nieliczny sporadyczny lub U2 - więcej niż 1 gatunek, lub nawet 1 gatunek liczny) dla 5% powierzchni siedliska.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010). Poprawa oceny wskaźnika wiązałaby się ze znaczną ingerencją w płaty siedlisk. Oceniono, że korzystniejsze dla siedliska jest zaniechanie działań ochronnych, o ile nie nastąpi zwiększenie udziału rodzimych gatunków ekspansywnych roślin zielnych uzasadniające podjęcie działań ochrony czynnej. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Monitoring PMŚ 2007 r., 2014 r., 2021 r.	
	Uwodnienie	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – właściwe) na 50% powierzchni siedlisk. Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1– nieco przesuszone) na 50% powierzchni siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010). Obniżenie poziomu wody obszarze siedliska wynika z przyczyn naturalnych. Nie ma możliwości realizacji zadań ochronnych. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Monitoring PMŚ 2007 r., 2014 r., 2021 r.	

PROJEKT

		<p>Wiek drzewostanu</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >20% udział objętości drzew starszych niż 100 lat) dla 25% powierzchni płatów siedliska.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 - <20% udział drzew starszych niż 100 lat, ale >50% udział drzew starszych niż 50 lat) lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV) dla 55% powierzchni płatów siedliska.</p> <p>Utrzymanie na poziomie złym (U2 - <20% udział drzew starszych niż 100 lat, ale < 50% udział drzew starszych niż 50) lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu niezadawalającego (U1) dla 20% powierzchni płatów siedliska.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Z uwagi na charakter bieżącym okresie planowania poprawa oceny wskaźnika może nastąpić jedynie na niewielkich obszarach.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Monitoring PMŚ 2007 r., 2014 r., 2021 r.</p>
		<p>Gatunki obce geograficzne w drzewostanie</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - <1% i nie odnawiające się) dla 99% powierzchni płatów siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Monitoring PMŚ 2007 r., 2014 r., 2021 r</p>
		<p>Gatunki obce ekologiczne w drzewostanie</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - <10%) dla 85% powierzchni płatów siedliska.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 - <30%) lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV) dla 10% powierzchni płatów siedliska.</p> <p>Utrzymanie na poziomie złym (U2 - >30%) lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu niezadawalającego (U1) dla 5% powierzchni płatów siedliska.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Poprawa oceny wskaźnika wiązałaby się ze znaczną ingerencją w płaty siedlisk. Oceniono, że korzystniejsze dla siedliska jest zaniechanie działań ochronnych, o ile nie nastąpi zwiększenie udziału rodzimych gatunków obcych ekologiczne w drzewostanie uzasadniające podjęcie działań ochrony czynnej.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Monitoring PMŚ 2007 r., 2014 r., 2021 r.</p>

PROJEKT

		<p>Martwe drewno leżące lub stojące >3m długości i 30 cm grubości</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >3 szt./ha) dla 10% powierzchni płatów siedliska.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – 1- 3 szt./ha) lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV) dla 30% powierzchni płatów siedliska.</p> <p>Utrzymanie na poziomie złym (U2 – <1szt./ha) - lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu niezadawalającego (U1) dla 60% powierzchni płatów siedliska.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Z uwagi na wiek drzewostanu, obecność miąższości martwego drewna w borach bagiennych Ostoi Wigierskiej oraz szybkość jego odkładania się ocenia się, że w bieżącym okresie planowania poprawa oceny wskaźnika może nastąpić jedynie na niewielkich obszarach.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p> <p>Monitoring PMS 2007 r., 2014 r., 2021 r.</p>
		<p>Naturalne odnowienie drzewostanu</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – tak, obfite) dla co najmniej 25% powierzchni płatów siedliska.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Naturalne odnowienie drzewostanu w siedlisku nie musi występować wszędzie. Wskaźnik wskazuje na możliwość spontanicznego odnawiania się drzewostanu. Zgodnie z opisem wskaźnika za stan właściwy dla obszaru uznaje się poziom co najmniej 25% płatów siedliska ze spontanicznie zachodzącym odnowieniem drzewostanu. Obecnie ten wskaźnik sięga ok. 40%.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p> <p>Monitoring PMS 2007 r., 2014 r., 2021 r.</p>
		<p>Występowanie mchów torfowców (tylko w sosnowych borach bagiennych)</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - dominują w runie, normalne zróżnicowanie gatunkowe) na 45% powierzchni siedliska w obszarze.</p> <p>Utrzymanie stanu siedliska na poziomie niezadawalającym (U1 - obniżone pokrycie albo różnorodność gatunkowa) na 55% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Utrzymanie lub osiągnięcie stanu FV zależne od procesów naturalnych.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p> <p>Monitoring PMS 2007 r., 2014 r., 2021 r.</p>

PROJEKT

	Występowanie charakterystycznych krzewinek	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - występują z normalną obfitością) na 80% powierzchni siedliska w obszarze;</p> <p>Utrzymanie stanu siedliska na poziomie niezadawalającym (U1 - Występują skąpo) na 20% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Utrzymanie lub osiągnięcie stanu FV zależne od procesów naturalnych.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p> <p>Monitoring PMŚ 2007 r., 2014 r., 2021 r.</p>
	Pionowa struktura roślinności	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – naturalna, zróżnicowana) na 85% powierzchni siedliska w obszarze.</p> <p>Utrzymanie stanu siedliska na poziomie niezadawalającym (U1 - antropogenicznie zmieniona, lecz zróżnicowana) na 20% powierzchni siedliska w obszarze.</p> <p>Utrzymanie na poziomie złym (U2 – antropogenicznie ujednolicona) lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu niezadawalającego (U1) dla 5% powierzchni płatów siedliska.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Utrzymanie lub osiągnięcie stanu FV lub U1 zależne od procesów naturalnych.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p> <p>Monitoring PMŚ 2007 r., 2014 r., 2021 r.</p>
	Zniszczenie runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – brak) na 100% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p> <p>Monitoring PMŚ 2007 r., 2014 r., 2021 r.</p>
	Inne zniekształcenia	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – brak) na 100% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>W czterech płatach występują mało znaczące zniekształcenia.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p> <p>Monitoring PMŚ 2007 r., 2014 r., 2021 r.</p>

PROJEKT

		Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska	Nie określa się	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010). Wskaźnik do tej pory nie był oceniany. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Monitoring PMŚ 2007 r., 2014 r., 2021 r.
1.12	<p>91E0 * łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe,</p> <p>w tym podtyp: 91E0-3 łąg olszowo-jesionowy (<i>Fraxino-Alnetum</i>)</p>	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 145 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
		Gatunki charakterystyczne	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - kombinacja florystyczna typowa dla łągu) dla 45% powierzchni płatów siedliska w obszarze.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – kombinacja florystyczna zubożona, lecz oparta na gatunkach typowych dla łągu) na 40% powierzchni płatów siedliska w obszarze.</p> <p>Utrzymanie na poziomie złym (U2 – kombinacja florystyczna zdominowana przez gatunki nie łągowe, a łąkowe lub ruderalne) lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu niezadawalającego (U1) dla 15% powierzchni płatów siedliska</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Aby wskaźnik został oceniony jako właściwy w skali obszaru co najmniej 25% powierzchni płatów siedliska musi uzyskać ocenę właściwą (FV) – kombinacja florystyczna typowa dla łągu.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
		Gatunki dominujące	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – we wszystkich warstwach dominują gatunki typowe dla siedliska, przy czym są naturalne stosunki ilościowe) na 10% powierzchni płatów siedliska w obszarze.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie najmniej niezadawalającym (U1 - we wszystkich warstwach dominują gatunki typowe dla siedliska, przy czym są zaburzone relacje ilościowe) na 90% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Utrzymanie lub osiągnięcie stanu FV lub U1 zależne od procesów naturalnych.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>

PROJEKT

	Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	Nie określa się	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010). Wskaźnik do tej pory nie był oceniany. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
	Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – obecny najwyżej jeden gatunek, nieliczny, sporadyczny) na 85% powierzchni siedliska w obszarze. Utrzymanie dotychczasowej oceny wskaźnika lub poprawa jego oceny z poziomu złego (U2 – facjalna dominacja gatunku obcego) do niezadawalającego (U1 – więcej niż jeden gatunek, lub jeden gatunek liczny) dla 15% powierzchni siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010). Aby wskaźnik został oceniony jako właściwy w skali obszaru co najmniej 90% powierzchni płatów siedliska musi uzyskać ocenę właściwą (FV). Poprawa oceny wskaźnika wiązałaby się ze znaczną ingerencją w płaty siedlisk. Oceniono, że korzystniejsze dla siedliska jest zaniechanie działań ochronnych, o ile nie nastąpi zwiększenie udziału inwazyjnych gatunków obcych w podszycie i runie uzasadniające podjęcie działań ochrony czynnej. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
	Ekspansywne gatunki rodzime w (apofizy) w runie	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – nie bardzo silnie ekspansywne) na 95% powierzchni siedliska w obszarze. Utrzymanie dotychczasowej oceny wskaźnika lub poprawa jego oceny z poziomu złego (U2 – facjalnie dominujące w sposób ograniczający różnorodność runa) do niezadawalającego (U1 – silnie ekspansywne lecz nieograniczające różnorodności runa) dla 5% powierzchni siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010). Aby wskaźnik został oceniony jako właściwy w skali obszaru co najmniej 75% powierzchni płatów siedliska musi uzyskać ocenę właściwą (FV). W związku z powyższym nie ma potrzeby realizacji działań ochronnych. Oceniono, że korzystniejsze dla siedliska jest zaniechanie działań ochronnych, o ile nie nastąpi zwiększenie udziału ekspansywnych gatunków rodzimych w runie uzasadniające podjęcie działań ochrony czynnej. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
	Martwe drewno	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – zasoby martwego drewna odpowiadają jakościowo strukturze drzewostanu, są obecne całe martwe drzewa, a ich ilość przekracza 10% zasobności drzewostanu) na 10% powierzchni siedliska w	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010). Z uwagi na wiek drzewostanu, obecność miąższości martwego drewna w łęgach olszowo jesionowych Ostoi Wigierskiej oraz

PROJEKT

		<p>obszarze.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika co najmniej na poziomie niezadowolającym (U1- zasoby martwego drewna odpowiadają jakościowo strukturze drzewostanu, są obecne całe martwe drzewa, a ilościowo są pomiędzy 3% a 10% zasobności drzewostanu) na 50% powierzchni siedliska w obszarze.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie złym (U2 – zasoby martwego drewna mniejsze niż 3% zasobności drzewostanu) lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu niezadowolającego (U1) na 40% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	<p>szybkości jego odkładania się oceniono, że w bieżącym okresie planowania poprawa oceny wskaźnika może nastąpić jedynie na niewielkich obszarach.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
	<p>Martwe drewno wielkowymiarowe (leżące lub stojące > 3m długości i >50 cm średnicy)</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika co najmniej na poziomie niezadowolającym (U1- 3-5 szt./ha) lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV – 5 szt./ha) na 25% powierzchni siedliska w obszarze.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie złym (U2 - < 3 szt./ha) lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu niezadowolającego (U1) na 75% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Z uwagi na wiek drzewostanu, obecną miąższość martwego drewna w łęgach olszowo jesionowych Ostoi Wigierskiej oraz szybkości jego odkładania się oceniono, że w bieżącym okresie planowania poprawa oceny wskaźnika może nastąpić jedynie na niewielkich obszarach.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
	<p>Naturalność koryta rzecznego</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – bez regulacji lub ciek zrenaturyzowany) na 55% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Dla 45% płatów siedliska wartość wskaźnika uzyskała ocenę złą (U2). Oznacza to znaczną ingerencję w koryto ciek. W związku z powyższym osiągnięcie oceny wskaźnika na poziomie właściwym może być niemożliwe przez wiele lat. W przypadku zaniechania prac konserwacyjnych na ciekach możliwe jest samoistne częściowe unaturalnienie ciek. Proces jednak wymaga czasu i poprawa oceny wskaźnika może nie nastąpić w bieżącym okresie planowania.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>

PROJEKT

		<p>Reżim wodny</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – dynamika zalewów i przewodnienie podłoża normalne z punktu widzenia ekosystemu/ zbiorowiska roślinnego) na 70% powierzchni siedliska w obszarze;</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1- dynamika zalewów i przewodnienie podłoża obniżone w stosunku do normalnego) na 30% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Wskaźnik jest powiązany z naturalnością koryta rzecznego. Wraz z poprawą oceny wskaźnika naturalność koryta rzecznego powinna ulegać poprawie wartość wskaźnika reżim wodny.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
		<p>Wiek drzewostanu</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >20% udział drzew starszych niż 100 lat) dla 10% powierzchni płatów siedliska.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1- <20% udział drzew starszych niż 100 lat, ale >50% udział drzew starszych niż 50 lat) lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV) dla 50% powierzchni płatów siedliska.</p> <p>Utrzymanie na poziomie złym (U2 - < 20% udział drzew starszych niż 100 lat i <50% udział drzew starszych niż 50 lat) lub poprawa oceny wskaźnika na do poziomu niezadawalającego (U1) dla 40% powierzchni płatów siedliska.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Z uwagi na charakter bieżącym okresie planowania poprawa oceny wskaźnika może nastąpić jedynie na niewielkich obszarach.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
		<p>Pionowa struktura roślinności</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – naturalna, zróżnicowana) na 80% powierzchni siedliska w obszarze;</p> <p>Utrzymanie stanu siedliska na poziomie niezadawalającym (U1 – antropogenicznie zmieniona lecz zróżnicowana) 10% powierzchni siedliska w obszarze.</p> <p>Utrzymanie na poziomie złym (U2 – antropogenicznie ujednoliczona) lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu niezadawalającego (U1) dla 10% powierzchni płatów siedliska.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010).</p> <p>Utrzymanie lub osiągnięcie stanu FV lub U1 zależne od procesów naturalnych.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>

PROJEKT

		Naturalne odnowienie drzewostanu	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – tak, obfite) dla co najmniej 25% powierzchni płatów siedliska.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010). Naturalne odnowienie drzewostanu w siedlisku nie musi występować wszędzie. Wskaźnik sygnalizuje możliwość spontanicznego odnawiania się drzewostanu. Zgodnie z opisem wskaźnika za stan właściwy dla obszaru uznaje się poziom co najmniej 25% płatów siedliska ze spontanicznie zachodzącym odnowieniem drzewostanu. Obecnie ten wskaźnik sięga ok. 28%. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
		Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - brak) dla 100% powierzchni płatów siedliska.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010). Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
		Inne zniekształcenia	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - brak) dla 100% powierzchni płatów siedliska.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010). Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
		Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska	Nie określa się	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (Mróz 2010). Wskaźnik do tej pory nie był oceniany. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Monitoring PMŚ 2007 r., 2014 r., 2021 r.
2.	Gatunki			
2.1	1381 widłoząb zielony (<i>Dicranum viride</i>)	Populacja	Utrzymanie gatunku na co najmniej 1 stanowisku.	Gatunek ten podawany był z terenu WPN latach 60-tych. Jego występowanie potwierdzono w 2010 roku – jako epifit na jednym jesionie. W 2014 roku nie udało się odszukać tego

PROJEKT

		Powierzchnia darni	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym U1 (0,01 – 1,0 m ²)	<p>drzewa, znaleziono jednak 6 kępek na murszejącej kłodzie w źródłisku. Do 2022 roku kłoda ta uległa całkowitemu rozkładowi. Na innych kłodach w tym źródłisku nie udało się odnaleźć okazów widłozęba zielonego W roku 2023 potwierdzono występowanie gatunku na 1 stanowisku (na 2 drzewach). Nisze ekologiczne dogodne dla niego są obecne w licznych miejscach w granicach WPN.</p> <p>Źródło danych: Skowron D. 2023. Sprawozdanie z inwentaryzacji widłozęba zielonego (<i>Dicranum viridae</i> Lindb.), haczykowca błyszczącego (<i>Hamatocaulis vernicosus</i> (Mitt.) oraz innych gatunków bioflory w Wigierskim Parku Narodowym. Maszynopis</p>
		Typ rozmieszczenia	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym U1 (skupiska małe, rozrzucone na powierzchni siedliska)	
		Liczba darni	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym U1 (2 – 9 darni, o powierzchni co najmniej 0,005m ²)	
		Stan zdrowotny	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym FV	
		Siedlisko	Utrzymanie parametru „Siedlisko” w stanie co najmniej U1: powierzchnia zajętego siedliska wielkości 0,01-0,5 ha oraz oświetlenie przez drzewa i krzewy na poziomie 50-75%	
		Powierzchnia potencjalnego siedliska	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – duża – kilkunastokrotnie przewyższa potencjalne siedlisko)	
		Powierzchnia zajętego siedliska	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym U1 (0,001-0,5 ha)	
		Oświetlenie przez drzewa i krzewy	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym U1 (50-75%)	
		Gatunki ekspansywne (w warstwie mszysto-porostowej)	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym FV (<40%)	
		Gatunki obce inwazyjne (w warstwie mszysto-porostowej)	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak)	
2.2	1393 sierpowiec błyszczący (<i>Drepanocladus (Hamatocaulis) vernicosus</i>)	Populacja	Utrzymanie populacji na co najmniej 10 stanowiskach.	<p>Stwierdzono 11 stanowisk (10 na terenie Wigierskiego Parku Narodowego). Ocena ogólna stanu zachowania – zły U2. Działania ochronne dla gatunku są powiązane z działaniami przewidzianymi dla siedlisk występowania gatunku (7210, 7230). Poprawa oceny</p>
		Powierzchnia darni	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >10m ²) na 45% stanowisk gatunku; Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie	

PROJEKT

			niezadawalającym (U1- 1 – 10 m ²) na 55% stanowisk gatunku.	wskaźników dla populacji i siedliska powinna poprawiać się wraz z poprawą oceny dla siedlisk gatunku.
	Liczba darni		Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >10, o powierzchni co najmniej 1m ²) na 55% stanowisk gatunku; utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – 2 – 10, o powierzchni 0,5m ²) na 45% stanowisk gatunku.	Poprawa oceny wskaźników nastąpi w dłuższej perspektywie czasowej, przekraczającej obecny okres planowania. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014)
	Liczba osobników generatywnych		Poprawa oceny wskaźnika do poziomu niezadawalającego (U1 - <10% populacji)	Skowron D. 2023. Sprawozdanie z inwentaryzacji widłoząba zielonego (<i>Dicranum viridae</i> Lindb.), haczykowca błyszczącego (<i>Hamatocaulis vernicosus</i> (Mitt.) oraz innych gatunków bioflory w Wigierskim Parku Narodowym. Maszynopis
	Stan zdrowotny		Uzupełnienie stanu wiedzy o oceny wskaźnika w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004. Wskaźnik nie był oceniany.	
	Siedlisko		Utrzymanie parametru „Siedlisko” w stanie co najmniej U1: utrzymanie siedlisk torfowiskowych.	Zgodnie z opisem wskaźników (Perzanowska J. (red.) 2012)
	Powierzchnia potencjalnego siedliska		Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – duża – kilkunastokrotnie przewyższa potencjalne siedlisko) na 60% stanowisk gatunku; Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – mała – kilkakrotnie przewyższa siedlisko) na 40% stanowisk gatunku.	Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014)
	Powierzchnia zajętego siedliska		Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - duża, >1a) na 35% stanowisk gatunku; Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – mała, 0,2 – 1 a) na 65% stanowisk gatunku.	
	Fragmentacja siedliska		Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - brak) na 75% stanowisk gatunku; Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 - mała) na 25% stanowisk gatunku.	

PROJEKT

		<p>Gatunki ekspansywne</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - brak) na 45% stanowisk gatunku;</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – słabo ekspansywne, do 20% siedliska) lub poprawa z oceny złej (U2 – silnie ekspansywne, powyżej 20% powierzchni siedliska) do oceny niezadawalającej (U1) dla na 25% stanowisk gatunku.</p>	
		<p>Gatunki obce inwazyjne</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - brak) na 100% stanowisk gatunku</p>	
		<p>Ocienienie przez drzewa i krzewy</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – 20%) lub niezadawalającym (U1 <20%) na 55% stanowisk gatunku;</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie złym (U2 > 20%) lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu niezadawalającego (U1) w przypadku stwierdzenia dalszej ekspansji drzew i krzewów na 45% stanowisk gatunku.</p>	
		<p>Wysokość runi</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – optymalne, do ok. 15 cm) lub niezadawalającym (U1- 15 – 30 cm) na 55% stanowisk gatunku;</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie złym (U2 - >30 cm) na 45% stanowisk gatunku lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu niezadawalającego w przypadku stwierdzenia dalszego pogorszenia się stanu siedliska.</p>	
		<p>Zwarcie runi lub runa</p>	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – optymalne, do ok. 40%) lub niezadawalającym (U1 – duże, 40-40%) na 55% stanowisk gatunku;</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie złym (U2 – bardzo duże, >70%) na 45% stanowisk gatunku lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu</p>	

PROJEKT

			niezadawalającego w przypadku stwierdzenia dalszego pogorszenia się stanu siedliska.	
		Uwodnienie terenu	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – optymalne, duże) na 100% stanowisk gatunku	
2.3	1437 leniec bezpodkwiatkowy (<i>Thesium ebracteatum</i>)	Populacja	Utrzymanie populacji ponad 4000 pędów w co najmniej 20 kwadratach MGRS 100x100 m, reprezentujących 11 odrębnych przestrzennie „stanowisk”.	Ze względu na sposób występowania tego gatunku – głównie w postaci rozproszonych liniowo skupisk – określenie granic „stanowiska” jest problematyczne. Do opisu lokalizacji i liczebności gatunku lepiej nadaje się organizacja w formie siatki. W Wigierskim PN przyjęto siatkę MGRS o boku 100x100 metrów jako sposób organizacji przestrzeni i prezentacji występowania gatunków. W 2022 roku w granicach WPN stwierdzono występowanie gatunku w 34 kwadratach MGRS. W tym 14 kwadratów <25 osobników, 4 kwadraty 25-50 osobników i 16 powyżej 50 osobników. Maksymalna liczebność w kwadracie osiągała 810 osobników. Większość osobników była generatywna. Wszystkie stanowiska leńca bezpodkwiatkowy (<i>Thesium ebracteatum</i>) znajdują się na obszarze Wigierskiego Parku Narodowego. Źródło danych: baza danych GIS prowadzona przez Pracownię Naukowo – Edukacyjną Wigierskiego Parku Narodowego. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014) Monitoring PMŚ 2011 r., 2014 r., 2021 r.,
		Liczebność	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - > 50 i nie mniejsza niż 75% liczebności w poprzednim okresie monitoringowym) dla 9 stanowisk gatunku w obszarze. Poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV) dla 2 stanowisk gatunku w obszarze.	
		Liczba osobników generatywnych	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >25% populacji) dla 7 stanowisk gatunku w obszarze. Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1- 10 – 25% populacji) dla 4 stanowisk gatunku w obszarze.	
		Stan zdrowotny	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - <5% populacji ma deformacje, choroby i pasożyty) dla 12 stanowisk gatunku w obszarze.	
		Siedlisko	Utrzymanie parametru „Siedlisko” w stanie co najmniej U1: zachowanie optymalnych warunków poprzez usuwanie podrostu drzew i krzewów na stanowiskach gatunków oraz usuwanie ściółki i odslanianie fragmentów gleby.	
		Powierzchnia potencjalnego siedliska	Utrzymanie co najmniej dotychczasowej powierzchni potencjalnych stanowisk gatunku.	
		Powierzchnia zajętego	Utrzymanie co najmniej dotychczasowej powierzchni	
				Zgodnie z opisem wskaźnika (Perzanowska J. (red.) 2012) Dla większości wskaźników dotyczących stanu zachowania siedliska gatunku możliwa jest poprawa oceny wskaźnika do oceny właściwej przy zastosowaniu stosunkowo prostych zabiegów ochronnych jak wycinka nadmiaru drzew i krzewów czy wykaszanie i wygrabianie runa/runi. Źródło danych: baza danych GIS prowadzona przez Pracownię

PROJEKT

		siedliska	zajętego siedliska gatunku.	Naukowo – Edukacyjną Wigierskiego Parku Narodowego.
		Zwarcie drzew i krzewów	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – suma zwarcń warstw a i b wynosi <60%) dla 5 stanowisk gatunku w obszarze. Poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV) dla 6 stanowisk gatunku w obszarze.	Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014) Monitoring PMS 2011 r., 2014 r., 2021 r.,
		Ocienienie	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – spośród warstw a i c tylko jedna >50% ale nie więcej niż 60% w przypadku warstwy a i 75% w przypadku warstwy c oraz warstwa b <15%) dla 3 stanowisk gatunku w obszarze. Poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV) dla 8 stanowisk gatunku w obszarze.	
		Wysokość runi lub runa	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - <25 cm) dla 3 stanowisk gatunku w obszarze. Poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV) dla 8 stanowisk gatunku w obszarze.	
		Gatunki ekspansywne	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – pokrywają <10% powierzchni) dla 4 stanowisk gatunku w obszarze. Popraw oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV) dla 7 stanowisk gatunku w obszarze.	
		Gatunki obce inwazyjne	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – brak w obrębie stanowiska i w bezpośrednim sąsiedztwie) dla 6 stanowisk gatunku w obszarze. Popraw oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV) dla 5 stanowisk gatunku w obszarze.	
		Wojłok	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – 0,5 cm) dla 7 stanowisk gatunku w obszarze. Poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV) dla 4 stanowisk gatunku w obszarze.	

PROJEKT

		Miejsca do kiełkowania	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >10% powierzchni) dla 2 stanowisk gatunku w obszarze. Poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV) dla 9 stanowisk gatunku w obszarze.	
2.4	1477 sasanka otwarta (<i>Pulsatilla patens</i>)	Populacja	Utrzymanie populacji co najmniej 15 osobników na 7 stanowiskach.	W 2022 roku gatunek ten stwierdzono w 7 kwadratach MGRS 100x100 m, reprezentujących 7 izolowanych stanowisk. Wszystkie stanowiska były skrajnie nieliczne, maksymalnie 6 rozet w kwadracie. Nie wszędzie stwierdzono okazy generatywne. Liczebność, a nawet obecność osobników na stanowiskach jest zmienna w kolejnych sezonach. Gatunek o tendencji do wymierania, bez wyraźnej przyczyny. W związku z powyższym dla wskaźników parametru populacji zaproponowano przede wszystkim utrzymanie dotychczasowych parametrów populacji.
		Liczebność	Utrzymanie dotychczasowej liczebności gatunku w obszarze.	
		Liczba(%) osobników generatywnych	Utrzymanie dotychczasowej struktury populacji lub zwiększenie liczby osobników generatywnych co najmniej do poziomu 40 – 60% (wartość wskaźnika niezadawalająca U1)	Źródło danych: baza danych GIS prowadzona przez Pracownię Naukowo – Edukacyjną Wigierskiego Parku Narodowego.
		Średnia liczba kwiatów w kępie generatywnej	Utrzymanie dotychczasowej średniej liczby kwiatów w kępie generatywnej lub jej zwiększenie co najmniej do poziomu 2 kwiatów (wartość wskaźnika niezadawalająca U1).	
		Liczba siewek	Poprawa oceny wskaźnika co najmniej do poziomu niezadawalającego (U1 – pojedyncze siewki) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
		Stan zdrowotny	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - <5% populacji ma deformacje, choroby, pasożyty) wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
		Siedlisko	Poprawa parametru „Siedlisko” ze stanu U2 do U1: zachowanie optymalnych warunków świetlnych przez usuwanie podrostu drzew i krzewów na stanowiskach gatunków; usuwanie ściółki i odsłanianie fragmentów gleby, wygrabienie ściółki i odsłanianie mineralnego podłoża.	Zgodnie z opisem wskaźnika: Perzanowska J. (red.) 2012 Dla większości wskaźników dotyczących stanu zachowania siedliska gatunku możliwa jest poprawa oceny wskaźnika do oceny właściwej przy zastosowaniu stosunkowo prostych zabiegów ochronnych jak wycinka nadmiaru drzew i krzewów czy wykaszanie i wygrabianie runa/runi. Z uwagi na stały spadek liczebności sasanki otwartej (<i>Pulsatilla patens</i>) w obszarze zaleca się poprawę parametru siedlisko do stanu właściwego.
		Powierzchnia potencjalnego siedliska	Poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV - >0,1 ha i nie mniejsza niż w poprzednim okresie monitoringowym) dla wszystkich stanowisk gatunku z	

PROJEKT

		oceną U1.	<p>Źródło danych: baza danych GIS prowadzona przez Pracownię Naukowo – Edukacyjną Wigierskiego Parku Narodowego.</p> <p>Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
	Powierzchnia zajętego siedliska	Utrzymanie dotychczasowej powierzchni zajętego siedliska dla wszystkich stanowisk gatunku.	
	Ocienienie	Poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV – spośród warstw a i c tylko jedna >50% ale nie więcej niż 60% w przypadku warstwy a i 75% w przypadku warstwy c oraz warstwa b <15%) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
	Zwarcie drzew i krzewów	Utrzymanie na poziomie właściwym lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV – suma zwarcia warstw a i b wynosi <65%) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
	Wysokość runi/runa	Utrzymanie na poziomie właściwym lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV - <20 cm) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
	Obecność świerka Ew. innych ekspansywnych gatunków drzewiastych	Utrzymanie na poziomie właściwym lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV – suma zwarcia tych gatunków, łącznie wynosi <25%) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
	Gatunki ekspansywne	Utrzymanie dotychczasowej oceny wskaźnika dla 11 stanowisk gatunku w obszarze. Poprawa oceny wskaźnika do poziomu co najmniej niezadawalającego (U1 – pokrywają 10 – 25% lub jeden gatunek pokrywa 40 – 60% powierzchni) dla 1 stanowiska (Pp12) gatunku w obszarze.	
	Gatunki obce, inwazyjne	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – brak w obrębie stanowiska i w bezpośrednim sąsiedztwie) dla 5 stanowisk gatunku w obszarze. Utrzymanie na poziomie niezadawalającym (U1 - <5% i/lub występują w bezpośrednim sąsiedztwie stanowiska) lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV) dla 7 stanowisk gatunku w obszarze.	

PROJEKT

		Oświetlenie stanowiska	Utrzymanie na poziomie właściwym lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV – z góry i z boku) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
		Miejsca do kiełkowania	Utrzymanie na poziomie właściwym lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV - >10% powierzchni) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
2.5	1516 aldrawanda pęcherzykowata (<i>Aldrovanda vesiculosa</i>)	Populacja	Utrzymanie populacji na 1 stanowisku.	Zgodnie z opisem wskaźnika: Perzanowska J. (red.) 2012
		Liczebność	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – ponad 1000 roślin).	W 2022 roku występowanie stwierdzono w dwóch kwadratach MGRS 100x100 m obejmujących jedno jezioro. Zgodnie z opisem gatunku dla jego trwałości istotny może być poziom tlenu w wodzie w okresie zimowym.
		Struktura wiekowa (stopie rozkrzewienia roślin średnio na jedną roślin (pomiar w miejscach, gdzie rośliny nie są narażone na uszkodzenia przez fale i wodne ptactwo)	Nie określa się	Źródło danych: baza danych GIS prowadzona przez Pracownię Naukowo – Edukacyjną Wigierskiego Parku Narodowego. Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014)
		Stan zdrowotny Wyraża go dobrze średnia długość roślin	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – powyżej 5 cm rośliny zielone) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
		Siedlisko	Utrzymanie parametru „Siedlisko” w stanie co najmniej U1.	Zgodnie z opisem wskaźników: Perzanowska J. (red.) 2012. Ocena oceny wskaźników jest ściśle powiązana z oceną wskaźników dla siedliska gatunku. Poprawa oceny parametru i poszczególnych wskaźników może nastąpić w wyniku naturalnych procesów w długim okresie czasu przekraczającym bieżący okres planowania.
		Powierzchnia potencjalnego siedliska	Uzupełnienie stanu wiedzy do oceny wskaźnika dla wszystkich stanowisk w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004. Wskaźnik nie był oceniany.	
		Fragmentacja siedliska	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – brak lub mała).	Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014)
		Stopień zarośnięcia zbiornika przez roślinność	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – do 50%).	

PROJEKT

		Zwarcie ważnych dla aldrowandy zespołów roślin	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – małe/średnie).	
		Ocienienie mierzone na powierzchni	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – 30 – 60%).	
		Obecność roślin (lub tworzonych przez nie zespołów roślinnych) pozytywnie działających na aldrowandę	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – 2 – 3 gatunki).	
		Obserwowane zmiany	Uzupełnienie stanu wiedzy do oceny wskaźnika dla wszystkich stanowisk w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004. Wskaźnik nie był oceniany.	
2.6	1528 skalnica torfowiskowa (<i>Saxifraga hirculus</i>)	Populacja	Utrzymanie populacji na co najmniej 2 stanowiskach. W 2022 roku stwierdzono występowanie w 4 kwadratach MGRS 100x100 m reprezentujących dwa osobne stanowiska.	W 2022 roku nie udało się oszacować liczebności tego gatunku. W okresie intensywnego kwitnienia, ze względu na wysoki poziom wody obszar torfowisk był niedostępny. Kontrolę występowania udało się przeprowadzić w okresie końca kwitnienia, kiedy widoczne były pojedyncze okazy. Łącznie odnaleziono ich 57, co jest wartością niereprezentatywną. Liczebność populacji skalnicy nie jest znana i wymaga dodatkowych inwentaryzacji w następnych sezonach. Źródło danych: baza danych GIS prowadzona przez Pracownię Naukowo – Edukacyjną Wigierskiego Parku Narodowego. Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMŚ 2017 r., 2021 r.
		Liczebność	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - > 200, skupienia po kilkadziesiąt pędów) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
		Struktura (liczba pędów generatywnych, tj. z kwiatostanami lub owocostanami)	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - > 50) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
		Stan zdrowotny	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - brak bądź uszkodzenia sporadyczne) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
		Siedlisko	Utrzymanie parametru „Siedlisko” w stanie co najmniej U1.	Zgodnie z opisem wskaźników: Perzanowska J. (red.) 2012.

PROJEKT

		Powierzchnia potencjalnego siedliska	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >10 000 m ² i nie mniejsza niż w poprzednim okresie monitoringowym) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	Źródło danych: baza danych GIS prowadzona przez Pracownię Naukowo – Edukacyjną Wigierskiego Parku Narodowego. Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Dane PMS 2017 r., 2021 r.
		Powierzchnia zajętego siedliska	Utrzymanie powierzchni zajętego siedliska na dotychczasowym poziomie.	
		Fragmentacja siedliska	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - mała) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
		Stopień zarośnięcia przez roślinność drzewiastą i krzewiastą	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - < 10%) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
		Wysokość bylin, gatunki ekspansywne – konkurencyjne. Stopień zarośnięcia siedliska przez wysokie byliny jedno- i dwuliścienne	Utrzymanie oceny wskaźnika na co najmniej na poziomie niezadawalającym (U1 - 10 - 25%) lub poprawa jego oceny do poziomu właściwego (FV - <10%) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
		Zwarcie warstwy ziół (runi)	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - <65%) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
		Pokrycie sprzyjających gatunków mchów	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - > 25%) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
		Udział wskaźników acydyfikacji i eutrofizacji w warstwie mszystej	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - <25%) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
		Poziom wód gruntowych	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - <10 cm z wyłączeniem silnych susz letnich) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
2.7	1902 obuwik pospolity (<i>Cypripedium calceolus</i>)	Populacja	Utrzymanie populacji na co najmniej 2 stanowiskach.	Wszystkie znane stanowiska obuwika znajdują się na obszarze Wigierskiego Parku Narodowego. W 2022 roku potwierdzono występowanie tego gatunku w 2 kwadratach MGRS 100x100 m

PROJEKT

		Liczba pędów pojedynczych	Utrzymanie liczby pędów co najmniej na dotychczasowym poziomie dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	<p>reprezentujących dwa izolowane stanowiska. Na obydwu stanowiskach nie stwierdzono okazów generatywnych i były one skrajnie nieliczne (2 i 4 osobniki). Trzecie stanowisko, na którym nie potwierdzono występowania tego gatunku, w 2021 roku, uległo najprawdopodobniej trwałemu zniszczeniu w wyniku aktywności zwierzyny. Wszystkie stanowiska znane obecnie z terenu Ostoi Wigierskiej są skrajnie nieliczne i silnie narażone na zdarzenia losowe. Ze względu na występowanie u tego gatunku długoletnich cykli, określenie liczebności populacji możliwej do zachowania jest co najmniej wątpliwe. Przyczyny wymierania tego gatunku na terenie nie są jasne.</p> <p>Źródło danych: baza danych GIS prowadzona przez Pracownię Naukowo – Edukacyjną Wigierskiego Parku Narodowego.</p> <p>Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
		Liczba kęp	Utrzymanie liczby kęp co najmniej na dotychczasowym poziomie dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Liczba pędów generatywnych	Utrzymanie liczby pędów generatywnych co najmniej na dotychczasowym poziomie dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Efektywność zapylenia	Utrzymanie oceny wskaźnika co najmniej na dotychczasowym poziomie dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Udział % pędów wegetatywnych	Utrzymanie oceny wskaźnika co najmniej na dotychczasowym poziomie dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Obecność siewek	Poprawa oceny wskaźnika co najmniej do poziomu niezadawalającego (U1 – pojedyncze) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze	
		Stan zdrowotny	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - brak oznak złego stanu zdrowotnego) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Siedlisko	Utrzymanie oceny wskaźnika co najmniej na poziomie niezadawalającym (U1) lub poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV) zachowanie optymalnych warunków świetlnych przez usuwanie	

PROJEKT

			podrostu drzew i krzewów na stanowiskach gatunków; usuwanie ściółki i odsłanianie fragmentów gleby.	zakresy ochrony czynnej w celu uzyskania optymalnych warunków świetlnych i stworzenie miejsc kiełkowania. Zaleca się usuwanie podrostu drzew i krzewów na stanowiskach gatunków, usuwanie ściółki i odsłanianie fragmentów gleby. Źródło danych: baza danych GIS prowadzona przez Pracownię Naukowo – Edukacyjną Wigierskiego Parku Narodowego. Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
	Powierzchnia potencjalnego siedliska		Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - taka sama lub większa) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
	Powierzchnia zajętego siedliska		Utrzymanie co najmniej dotychczasowej powierzchni zajętej przez siedlisko gatunku.	
	Fragmentacja siedliska		Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - mała) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
	Ocienienie przez drzewa i krzewy		Poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV - 25 40%) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
	Wysokie byliny/gatunki Ekspansywne /konkurencyjne		Poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV - <20%) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
	Wysokość runi		Poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV <40 cm) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
	Wojłok (martwa materia organiczna)		Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - <3 cm) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	

PROJEKT

		Miejsca do kiełkowania	Poprawa oceny wskaźnika do poziomu właściwego (FV - >5%) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
2.8	1903 lipiennik Loesela (<i>Liparis loeselii</i>)	Populacja	Utrzymanie populacji na co najmniej 2 stanowiskach. Weryfikacja występowania gatunku na pozostałych potencjalnych stanowiskach gatunku.	Jeszcze w 2014 roku w ramach prac nad dokumentacją planu ochrony Wigierskiego Parku Narodowego oraz Obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004 zidentyfikowano 16 stanowisk gatunku. W 2022 roku występowanie lipiennik Loesela (<i>Liparis loeselii</i>) potwierdzono w 4 kwadratach MGRS 100x100 m, reprezentujących 2 niezależne stanowiska. Gatunek ten może występować jeszcze na co najmniej 2 stanowiskach. Najliczniejsze stanowisko, położone na gruntach prywatnych, uległo nieodwracalnemu zniszczeniu. Ze względu na wyjątkowo wysoki poziom wody w 2022 roku na torfowiskach, potwierdzenie występowania oraz liczebność tego gatunku nie jest miarodajna. Ze względu na biologię lipiennika, zmienność liczebności w kolejnych latach (powiązana z uwodnieniem torfowisk) oraz długoletnie cykle, określenie realnej liczebności nie jest możliwe bez długoletnich cykli obserwacji. Źródło danych: baza danych GIS prowadzona przez Pracownię Naukowo – Edukacyjną Wigierskiego Parku Narodowego. Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
		Liczba osobników	Nie określono z uwagi na brak potwierdzenia występowania gatunku na wszystkich znanych i historycznych stanowiskach gatunku.	
		Struktura populacji		
		Stan zdrowotny		
		Siedlisko	Poprawa ze stanu U2 do U1: zapobieganie sukcesji drzew i krzewów oraz ekspansji gatunków szuwarowych, zwłaszcza trzciny.	
		Powierzchnia potencjalnego siedliska	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	Zgodnie z opisem wskaźników: Perzanowska J. (red.) 2012. Wartość wskaźników określono w oparciu o dane dla wszystkich znanych i potencjalnych stanowisk gatunku w obszarze oraz o stan zachowania siedliska gatunku (torfowiska 7210 i 7230). Konieczne uzupełnienie stanu wiedzy o wartości wskaźników siedliska gatunku w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska.
		Powierzchnia zajętego siedliska	Nie określono z uwagi na brak potwierdzenia występowania gatunku na wszystkich znanych i historycznych stanowiskach gatunku. dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004	
Fragmentacja siedliska	Nie określono w uwagi na brak potwierdzenia występowania gatunku na wszystkich znanych i historycznych stanowiskach gatunku.	Wskaźnik „miejsca do kiełkowania” nie był oceniany. Źródło danych: baza danych GIS prowadzona przez Pracownię		

PROJEKT

		Stopień zarośnięcia siedliska przez roślinność drzewiastą i krzewiastą	Cel tożsamy z analogicznymi wskaźnikami dla siedlisk 7210 oraz 7230 z uwagi na występowanie gatunku w obrębie tych siedlisk.	Naukowo – Edukacyjną Wigierskiego Parku Narodowego. Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
		Wysokie byliny/gatunki ekspansywne konkurencyjne		
		Wysokość runi	Utrzymanie dotychczasowych ocen wskaźników dla wszystkich znanych i potencjalnych stanowisk gatunku w obszarze.	
		Grubość wojłoku	Utrzymanie dotychczasowych ocen wskaźników dla wszystkich znanych i potencjalnych stanowisk gatunku w obszarze.	
		Miejsca do kiełkowania	Nie określa się	
		Stopień uwodnienia	Cel tożsamy z analogicznymi wskaźnikami dla siedlisk 7210 oraz 7230 z uwagi na występowanie gatunku w obrębie tych siedlisk.	
2.9	1939 rzepik szczeciński (<i>Agrimonia pilosa</i>)	Populacja	Utrzymanie populacji z ponad 5000 pędami w co najmniej 80 kwadratach MGRS 100x100 m oraz dotychczasowych stanowisk gatunku zlokalizowanych poza Wigierskim Parkiem Narodowym.	Ze względu na skalowalność i ściśle zdefiniowanie, w Wigierskim PN przyjęto siatkę MGRS jako sposób organizacji przestrzeni i prezentacji występowania gatunków. W większości wypadków, określenie granic „stanowisk” wydaje się co najmniej dyskusyjne i niemiarodajne. Jego rozprzestrzenienie lepiej opisuje liczba kwadratów z jego występowaniem i liczba pędów w kwadracie. W 2022 roku potwierdzono występowanie gatunku w 194 kwadratach MGRS 100x100 m (łącznie ponad 7150 pędów). Liczebność w kwadratach wahała się od 1 do ponad 500 pędów (średnio 36 pędów w kwadracie). Gatunek ten występuje na terenie WPN stosunkowo często w 4 obszarach, w formie rozproszonych skupisk. Źródło danych: baza danych GIS prowadzona przez Pracownię Naukowo – Edukacyjną WPN Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
		Stabilność populacji	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – populacja przynajmniej taka sama jak w poprzednim okresie monitoringowym) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
		Liczba pędów generatywnych	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >20) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
		Stabilność liczby pędów generatywnych	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – liczba pędów przynajmniej taka sama jak w poprzednim okresie monitoringowym) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
		Stan zdrowotny	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym	

PROJEKT

			(FV - <10% pędów uszkodzonych) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
		Siedlisko	Utrzymanie właściwego (FV) stanu zachowania gatunku w obszarze. Zachowanie warunków świetlnych wzdłuż dróg, przecinanie linii oddziaływowych.	Zgodnie z opisem wskaźników: Perzanowska J. (red.) 2012. Źródło danych: baza danych GIS prowadzona przez Pracownię Naukowo – Edukacyjną WPN Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
		Powierzchnia potencjalnego siedliska	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – wielokrotność powierzchni zajętej przez rzepik) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
		Powierzchnia zajętego siedliska	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >20m ²) dla wszystkich stanowisk	
		Stabilność powierzchni zajętego siedliska	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – powierzchnia taka sama lub większa niż w poprzednim okresie monitoringowym) dla wszystkich stanowisk.	
		Zwarcie drzew i krzewów	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - <10%) dla wszystkich stanowisk.	
		Ocienienie całkowite	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – 31 – 60%) dla wszystkich stanowisk.	
		Gatunki ekspansywne	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - <20% pokrycia) dla wszystkich stanowisk.	
		Gatunki obce inwazyjne	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie co najmniej niezadawalającym (U1 - <10% pokrycia) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
		Wysokość runi	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - <70 cm) dla wszystkich stanowisk.	
		Wojłok	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie co najmniej niezadawalającym (U1 – 0,5 – 3 cm) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
2.10	1032 skójką gruboskorupowa (<i>Unio crassus</i>)	Populacja	Utrzymanie populacji gatunku na co najmniej 3 stanowiskach.	

PROJEKT

		Struktura wiekowa	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie co najmniej niezadawalającym (U1 – brak młodych osobników ale stwierdzono 3 lub więcej osobników w wieku rozrodczym) na wszystkich stanowiskach.	<p>rozmieszczenia gatunku wymagane są szczegółowe badania w celu określenia faktycznej liczby stanowisk i oceny stanu populacji.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
		Struktura wielkości ciała	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie co najmniej niezadawalającym (U1 – brak osobników z jednej lub dwóch klas długości muszli) na wszystkich stanowiskach.	
		Siedlisko	Utrzymanie właściwego reżimu hydrologicznego cieków poprzez zaniechanie ingerencji w koryto cieków.	
		Zasiedlenie odcinka rzeki	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie co najmniej niezadawalającym (U1 – 30-60%) na wszystkich stanowiskach.	
		Obecność antropogenicznych zmian w budowie koryta	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – koryto rzeki naturalne) na 2 stanowiskach oraz niezadawalającym (U1 – niewielkie przekształcenia w korycie rzeki) na 1 stanowisku.	
		Obecność punktowych źródeł zanieczyszczeń	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV nie stwierdzono punktowych źródeł zanieczyszczeń) na wszystkich stanowiskach.	
		Stan ekologiczny wód	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – stan ekologiczny wód określono jako bardzo dobry lub dobry) na wszystkich stanowiskach.	
		Wskaźnik optymalnego siedliska	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – 5 lub więcej ocen A i żadnej oceny C wskaźników pomocniczych) na 2 stanowiskach oraz niezadawalającym (U1 – pozostałe inne niż FV i U2 kombinacje ocen wskaźników pomocniczych) na 1 stanowisku.	

PROJEKT

2.11	1042 zalotka większa (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>)	Populacja	Utrzymanie populacji gatunku na co najmniej 9 stanowiskach w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200005.	W 2018 roku potwierdzono występowanie tego gatunku. Źródło danych: dr Grzegorz Tończyk sprawozdanie "Zgrupowania ważek i wodnych pluskwiaków różnoskrzydłych jezior dyszarmicznych WPN". Stwierdzono 9 stanowisk. Stan zachowania populacji w obszarze należy określić jako niezadowolający. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
		Liczba samców	Utrzymanie liczebności samców co najmniej na dotychczasowym poziomie (U1 – umiarkowana 4 – 9/100 m transektu).	
		Zagęszczenie wylinek	Nie określono	
		Siedlisko	Utrzymanie stanu ochrony siedliska w obszarze co najmniej na poziomie oceny U1 na wszystkich stanowiskach w obszarze	Stan zachowania siedliska gatunku w obszarze należy określić jako właściwy. W związku z powyższym nie ma konieczności realizacji działań ochronnych nakierowanych bezpośrednio na ochronę zalotki większej (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>) . Wystarczające będą działania ochronne związane z utrzymaniem torfowisk stanowiących siedliska gatunku. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
		Występowanie określonych gatunków (taksonów) roślin	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - ≥ 2 gatunki) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
		Udział roślinności dogodnej dla gatunku	Utrzymanie oceny wskaźnika na co najmniej na dotychczasowym poziomie niezadowolającym (U1 – siedlisko dogodne dla gatunku $\geq 25\%$ a 75% długości roślinności przybrzeżnej lub $\geq 50\%$ całej powierzchni zbiornika) lub poprawa do poziomu właściwego (FV – siedlisko dogodne dla $\geq 75\%$ długości roślinności przybrzeżnej lub $\geq 50\%$ całej powierzchni zbiornika) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
		Jakość otoczenia - antropopresja	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - I – udział obszarów intensywnie użytkowanych znikomy, tj. $\leq 2\%$ oraz udział otoczenia naturalnego $\geq 25\%$) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze.	
2.12	1060 czerwończyk nieparek	Populacja	Utrzymanie populacji gatunku na co najmniej 6	Stwierdzono 6 stanowisk. Koncepcja monitoringu nie zakłada

PROJEKT

	(<i>Lycaena dispar</i>)		stanowiskach.	oceny populacji na poszczególnych stanowiskach, a jedynie w regionie biogeograficznym. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
		Siedlisko	Utrzymanie stanu siedlisk na wszystkich stanowiskach gatunku w obszarze na poziomie FV, poprzez zachowanie obecnej struktury siedlisk występowania, wyeliminowanie zagrożeń polegających na osuszaniu i zarastaniu łąk drzewami i krzewami (utrzymanie koszenia na wilgotnych łąkach).	
2.13	1149 koza (<i>Cobitis taenia</i>)	Populacja	Utrzymanie gatunku na co najmniej jednym stanowisku rzeczonym oraz na 50 stanowiskach jeziorowych (16 jezior).	<p>Gatunek pospolity. Obecność gatunku stwierdzono na 50 stanowiskach w 16 jeziorach (Mulaczysko, Postaw, Wigry, Długie Wigierskie, Muliczne, Okrągłe, Omułówek, Królówek, Samle Duże, Gałęziste, Krusznik, Rzepiskowe, Pierty, Białe Wigierskie, Białe Pierciańskie, Koleśne) oraz na jednym stanowisku rzeczonym (Czarna Hańcza – Buda Ruska) .</p> <p>Dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunku w obszarze niewymagane są żadne działania z zakresu ochrony czynnej.</p> <p>Źródła danych:</p> <p>Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014). Sprawozdanie z odłowów monitoringowych jezior: Pierty, Wigry i rzeki Czarna Hańcza dla użytkowania (...). 2022. Giżycko: IRŚ. Maszynopis. Sprawozdanie z odłowów badawczych jeziora Długie Wigierskie w ramach projektu „Monitoring ichtiofauny jeziornej w latach 2019-2021 na potrzeby potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych”. 2021. Giżycko: IRŚ. Maszynopis. Kapusta A., Rakauskas V., Czarkowski T., Pyka J., Czarnecki B., Zdanowski B. 2018. Raport dotyczący badań odżywiania się ryb w jeziorze Wigry. Olsztyn: IRŚ. Maszynopis. Sprawozdanie z wykonanych odłowów przeprowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska pn. „Monitoring ichtiofauny rzecznej w latach 2017-2018 na potrzeby oceny stanu lub potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych”. 2018. Żabieniec: IRŚ. Maszynopis.</p>
		Względna liczebność	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie co najmniej niezadawalającym (U1 - >0,005os./m ²) dla wszystkich stanowisk.	
		Struktura wiekowa	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie co najmniej niezadawalającym (U1 – brak jednej kategorii wiekowej lub osobniki młode stanowią 10-50% odłowionych ryb albo obecne wszystkie kategorie (osobniki dorosłe i młode) i udział osobników młodych powyżej 50%) dla wszystkich stanowisk.	
		Udział gatunku w zespole ryb i minogów	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >5%) na co najmniej 50% stanowisk. Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – 1-5%) na pozostałych stanowiskach.	
		Siedlisko	Utrzymanie oceny parametru siedlisko na poziomie właściwym (FV)	
		Wskaźnik EFI+	Parametr dotyczy stanowisk rzecznych i ma zastosowanie dla jednego stanowiska (Czarna Hańcza – Buda Ruska) – utrzymanie oceny na poziomie właściwym (FV – 1-2).	
		Jakość hydromorfologiczna	Utrzymanie dla wszystkich stanowisk oceny na	

PROJEKT

			poziomie właściwym (FV – 1,0-2,5), co odpowiada stanowi naturalnemu.	
2.14	5339 różanka (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>)	Populacja	Utrzymanie gatunku na co najmniej 18 stanowiskach jeziorowych (7 jezior).	<p>Gatunek liczny. Obecność gatunku stwierdzono na 18 stanowiskach w 7 jeziorach (jeziora: Leszczewek, Wigry, Muliczne, Okrągłe, Omułówek, Królówek i Samle Duże).</p> <p>Dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunku w obszarze niewymagane są żadne działania z zakresu ochrony czynnej.</p> <p>Źródła danych:</p> <p>Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014), Raport Instytutu Rybactwa Śródlądowego (2022).</p> <p>Ocena astakofauny i ichtiofauny, wyniki badań efektów restytucji troci jeziorowej oraz badania nad uwarunkowaniami występowania kormorana czarnego, w wybranych stanowiskach Wigierskiego Parku Narodowego w 2022 roku. 2022. Giżycko: IRŚ. Maszynopis.</p> <p>Sprawozdanie z odłowów monitoringowych jezior: Pierty, Wigry i rzeki Czarna Hańcza dla użytkowania rybackiego (...). 2022. Giżycko: IRŚ. Maszynopis.</p> <p>Sprawozdanie z odłowów badawczych jeziora Długie Wigierskie (...). 2021. Giżycko: IRŚ. Maszynopis.</p> <p>Kapusta A., Rakauskas V., Czarkowski T., Pyka J., Czarnecki B., Zdanowski B. 2018. Raport dotyczący badań odżywiania się ryb w jeziorze Wigry. Olsztyn: IRŚ. Maszynopis.</p>
		Względna liczebność	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie co najmniej niezadawalającym (U1 - >0,005os./m ²).	
		Struktura wiekowa	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie co najmniej niezadawalającym (U1 –5-25% osobników młodocianych o długości ciała poniżej 40mm) dla wszystkich stanowisk	
		Udział gatunku w zespole ryb i minogów	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – >20%) na co najmniej 50% stanowisk. Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – 0,5-20%) na pozostałych stanowiskach.	
		Siedlisko	Utrzymanie oceny parametru siedlisko na poziomie właściwym (FV) dla wszystkich stanowisk.	
		Wskaźnik EFI+	Nie określa się – parametr nie ma zastosowania na stanowiskach jeziorowych.	
		Jakość hydromorfologiczna	Utrzymanie dla wszystkich stanowisk oceny na poziomie właściwym (FV – 1,0-2,5), co odpowiada stanowi naturalnemu.	
		Stopień zarośnięcia wody przez roślinność	Nie określa się – parametr nie ma zastosowania na stanowiskach jeziorowych.	
		Względna liczebność małży skójkowatych	Utrzymanie oceny na poziomie właściwym (FV – 0,1) na co najmniej 50% stanowisk	
2.15	1166 traszka grzebieniasta	Populacja	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie co	Gatunek częsty 100-300 osobników.

PROJEKT

	(<i>Triturus cristatus</i> (<i>Triturus cristatus cristatus</i>))		najmniej 100 osobników.	Traszka została dodana do SDF w 2023 r. na podstawie badań potwierdzających jej liczne występowanie, lecz nie określono oceny stanu ochrony gatunku zgodnie z PMŚ GIOŚ.
		Siedlisko	Utrzymanie oceny wskaźnika HSI na poziomie powyżej 0.71 (ocena niezadowalająca U1) dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Region geograficzny	Nie określono	
		Powierzchnia zbiornika (m ²)	Nie określono	
		Liczba lat, w których zbiornik wysycha w 10 latach	Nie określono	
		Jakość wody	Nie określono	
		Zacienienie zbiornika	Nie określono	
		Wpływ ptaków wodnych	Nie określono	
		Wpływ ryb	Nie określono	
		Liczba zbiorników w odległości 500	Nie określono	
		Ocena jakości środowiska lądowego	Nie określono	
		Stopie zarośnięcia lustra wody przez roślinność	Nie określono	
2.16	1188 kumak nizinny (<i>Bombina bombina</i>)	Populacja	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie co najmniej 100 osobników.	Gatunek pospolity > 100 osobników, stwierdzony na 31 stanowiskach. Na poziomie stanowiska nie ocenia się stanu populacji. Dostępna dokumentacja przyrodnicza nie zawiera szczegółowych danych dotyczących stanu zachowania poszczególnych siedlisk gatunku. Dostępne są jedynie zbiorcze
		Siedlisko	Utrzymanie oceny zbiorczego wskaźnika jakości siedlisk kumaka nizinnego co najmniej na dotychczasowym poziomie lub poprawa jego oceny co najmniej do poziomu 9,5 pkt. dla wszystkich stanowisk gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja	

PROJEKT

			Wigierska PLH200004.	oceny dla części wskaźników. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
		Udział szuwaru w powierzchni zbiornika	Utrzymanie oceny wskaźnika poziomie niezadawalającym (U1 – 0 – 10%) dla wszystkich stanowisk	
		Wysokość roślinności szuwarowej	Nie określa się.	
		Roślinność zanurzona i pływająca	Nie określa się.	
		Nachylenie brzegów zbiornika	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – strome) dla wszystkich stanowisk	
		Zacienienie zbiornika	Nie określa się	
		Obecność płycizn	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – obecne) dla wszystkich stanowisk	
		Obecność ryb	Nie określa się.	
		Bariery wokół brzegu zbiornika	Nie określa się.	
		Zabudowa otoczenia	Nie określa się.	
		Inne zbiorniki wodne w promieniu 500 m	Nie określa się.	
		Droga asfaltowa	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 – obecność drogi asfaltowej jednopasmowej) dla wszystkich stanowisk	
2.17	1308 mopek (<i>Barbastella barbastellus</i>) – populacja rozrodcza i przelotna	Populacja	Nie określa się (brak danych)	Gatunek rzadki. W roku 2012 nie odnaleziono kolonii rozrodczej, złowiono jedynie karmiącą samicę oraz w kilku miejscach zarejestrowano żerujące lub przelatujące osobniki. Potrzeba uzupełnienia i weryfikacji stanu wiedzy o gatunku.
		Rozród gatunku	Utrzymanie populacji rozrodczej gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Aktywność gatunku	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym	

PROJEKT

			(FV - liczba zarejestrowanych sygnałów nie mniejsza niż 5 przelotów na godzinę lub rozród gatunku oceniony na FV – potwierdzenie rozrodu).	Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
		Siedlisko	Utrzymanie oceny parametru siedlisko na poziomie właściwym (FV)	
		Powierzchnia zalesiona	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – powierzchnia kompleksu leśnego zbliżona do referencyjnego tj. rozpoczęcia monitoringu) w skali obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Powierzchnia lasów liściastych	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – lasów liściastych zbliżona do referencyjnego tj. rozpoczęcia monitoringu) w skali obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Powierzchnia starodrzewów	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – starodrzewu zbliżona do referencyjnego tj. rozpoczęcia monitoringu) w skali obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Liczba drzew obumierających i martwych	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – mediana powyżej 2 szt./1600m ²) w skali obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Grubość drzew żywych zapewniających potencjalne kryjówki.	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – mediana powyżej 40 cm) w skali obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
2.18	1318 nocek łydkowłosy (<i>Myotis dasycneme</i>) – populacja rozrodcza	Populacja	Utrzymanie obecności gatunku we wszystkich znanych kryjówkach gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200005. Potrzeba uzupełnienia i weryfikacji stanu wiedzy o gatunku.	Gatunek rzadki. W 2012 roku złowiono dorosłe samice (bez oznak karmienia) i osobnika młodocianego – łącznie na 5 stanowiskach. Przedmiot ochrony wymaga uzupełnienia stanu wiedzy niezbędnej do przeprowadzenia oceny stanu ochrony gatunku i zaplanowania działań ochronnych Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
		Obecność gatunku	Utrzymanie obecności gatunku we wszystkich znanych kryjówkach gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200005. Potrzeba uzupełnienia i weryfikacji stanu wiedzy o gatunku.	
		Siedlisko	Utrzymanie oceny parametru siedlisko na poziomie właściwym (FV) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja	

PROJEKT

		Wigierska PLH200004.	
	Powierzchnia schronienia dogodna dla nietoperzy	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – powierzchnia kryjówki i wykorzystywana przez nocki łydkowość nie ulega zmniejszeniu lub została powiększona w porównaniu z okresem referencyjnym – rokiem rozpoczęcia monitoringu, lub mimo iż uległa zmniejszeniu liczebność nie zmieniła się lub wzrosła) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
	Zabezpieczenie przed niepokojeniem nietoperzy	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – schronienie jest zabezpieczone i nietoperze nie są niepokojone przez ludzi w czasie pobytu w kryjówce) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
	Dostępność wlotów dla nietoperzy	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – wyloty są dostępne w wystarczającej liczbie, w każdej z oddzielnych części kryjówki i brak czynników utrudniających korzystanie z nich przez nocki łydkowość) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
	Łączność schronienia z potencjalnymi żerowiskami	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – schronienie jest zabezpieczone i nietoperze nie są niepokojone przez ludzi w czasie pobytu w kryjówce) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
	Odległość schronienia od bezpiecznej trasy przelotu na żerowiska	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – kryjówka znajduje się w odległości 0 – 50 m od elementu liniowego, bezpośrednio nad zbiornikiem lub też przylega do łączącego je ze zbiornikiem kompleksu leśnego) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
	Odległość schronienia od potencjalnego żerowiska	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – kryjówka znajduje się na brzegu zbiornika, lub w odległości najwyżej 5 km od niego) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
	Powierzchnia potencjalnych żerowisk	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – powyżej 2000 ha niezarośniętego lustra wody)	

PROJEKT

			w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
2.19	1337 bóbr europejski (<i>Castor fiber</i>)	Populacja	Utrzymanie stanu FV: populacja na poziomie co najmniej 160 osobników.	<p>Gatunek pospolity ok. 150-160 osobników. Populacja gatunku w większości zamieszkuje Wigierski Park Narodowy. Wysoki status ochronny obszaru gwarantuje zachowanie właściwego stanu populacji i siedliska gatunku.</p> <p>Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).</p>
		Procent pozytywnych stwierdzeń gatunku	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >40) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Indeks populacyjny	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >60) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Roczny wskaźnik trendu populacji	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - $r \geq 0$) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Zagęszczenie rodzin	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - 2) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Siedlisko	Utrzymanie oceny parametru siedlisko na poziomie właściwym (FV). Utrzymanie dobrego stanu ekologicznego wód poprzez zaniechanie ingerencji w koryta rzek i linię brzegową jezior.	
		Baza pokarmowa	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >0,80) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Udział siedliska kluczowego dla gatunku	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >0,65) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Charakterystyka strefy brzegowej	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >0,80) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Stopień antropopresji	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >0,75) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	

PROJEKT

2.20	*1352 wilk (<i>Canis lupus</i>)	Populacja	Utrzymanie co najmniej 2 rodzin w obszarze, oraz co najmniej 12 osobników. Przeciwdziałanie szkodom wyrządzanym przez wilki poprzez edukację społeczności lokalnej (zabezpieczanie zwierząt na noc) oraz wsparcie przy zakupie pastuchów elektrycznych.	Na teren Wigierskiego PN zachodzą terytoria 3 lub 4 rodzin. Stałym monitoringiem objęte są tylko 2 rodziny, których terytoria znajdują się w dużej części na obszarze WPN. Brak danych dotyczących rozrodu. Rozród monitorowany jest tylko w przypadku dwóch grup rodzinnych. Aktualną populację wilka na obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska szacuje się na 12 osobników. Źródło danych: monitoring prowadzony przez Pracownię Naukowo – Edukacyjną Wigierskiego Parku Narodowego.
		Zagęszczenie populacji	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >2,5/100km ²).	
		Siedlisko	Utrzymanie oceny parametrów siedliska na dotychczasowym poziomie. Niwelacja negatywnego wpływu zagęszczenia dróg na obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200005.	
		Lesistość (%)	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >40%) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Fragmentacja siedliska (%)	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym (U1 - <3-5%) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Dostępność bazy pokarmowej (kg/km ²)	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV >100 kg/km ²) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Zagęszczenie dróg (km/km ²)	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >0,1 km/km ²) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Izolacja siedlisk (skala trzystopniowa)	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - 1) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
2.21	1355 wydra (<i>Lutra lutra</i>)	Populacja	Utrzymanie oceny parametru populacja na poziomie właściwym (FV).	Gatunek pospolity. Źródło danych: Dokumentacja PO WPN i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska (2014).
		Udział pozytywnych stwierdzeń gatunku	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >60%) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	

PROJEKT

		Indeks populacyjny	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >15) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Roczny wskaźnik trendu	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - r ≥ 0) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Zagęszczenie populacji	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - ≥ 2/10 km) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Siedlisko	Utrzymanie oceny parametru siedlisko na poziomie właściwym (FV). Utrzymanie dobrego stanu ekologicznego wód poprzez zaniechanie ingerencji w koryta rzek i linię brzegową jezior.	
		Baza pokarmowa	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - 80) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Udział siedliska kluczowego dla gatunku	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - 65) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Charakter strefy brzegowej	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - 85) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
		Stopień antropopresji	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - 70) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
2.22	1361 ryś euroazjatycki (<i>Lynx lynx</i>)	Populacja	Utrzymanie obecności gatunku w obszarze – co najmniej 2 osobników.	W 2021 roku na terenie WPN stwierdzono występowanie 3 osobników – samca i samicy z młodym. W 2022 również

PROJEKT

			Utrzymanie rozrodu rysia w obszarze – co najmniej jedna para rodzinna.	potwierdzono rozród (1 kociak). Na terenie parku przebywają 2 osobniki dorosłe (potwierdzono obecność samca i samicy). Źródło danych: monitoring prowadzony przez Pracownię Naukowo – Edukacyjną Wigierskiego Parku Narodowego.
	Zagęszczenie grup rodzinnych (N/100km ²)		Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >0,5/100km ²) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
	Średnia liczba młodych w grupach rodzinnych (N)		Utrzymanie oceny wskaźnika co najmniej na poziomie niezadawalającym (U1- 1 - 2) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
	Siedlisko		Utrzymanie oceny parametrów siedliska na dotychczasowym poziomie. Niwelacja negatywnego wpływu zagęszczenia dróg na obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200005.	
	Lesistość (%)		Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – >40%) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
	Fragmentacja siedliska (%)		Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (U1 - 3-5%) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
	Dostępność bazy pokarmowej (kg/km ²)		Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV – 100 kg/km ²) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
	Zagęszczenie dróg (km/km ²)		Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - >0,1 km/km ²) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	
	Izolacja siedlisk (skala trzystopniowa)		Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym (FV - 1) w całym obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004.	

Literatura:

- Dokumentacja Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004. 2014.
- Państwowy Monitoring Środowiska - Inspekcja Ochrony Środowiska (<https://ekoinfonet.gios.gov.pl/simgsp/>)
- Dynowski P. 2023. Sprawozdanie z badań naukowych oraz monitoringu przyrodniczego na terenie Wigierskiego Parku Narodowego w roku 2022.
- Kapusta A., Rakauskas V., Czarkowski T., Pyka J., Czarnecki B., Zdanowski B. 2018. Raport dotyczący badań odżywiania się ryb w jeziorze Wigry. Olsztyn: Instytut Rybactwa Śródlądowego. Maszynopis.

PROJEKT

- Krzysztofiak A., L. 2021 Inwentaryzacja płazów - kumaka nizinnej i traszki grzebieniastej (raport niepublikowany).
- Makomaska-Juchiewicz M. (red.) 2010. Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny. Część I. GIOŚ, Warszawa.
- Makomaska-Juchiewicz M, Bonk M. (red.). 2015 Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny. Część IV. GIOŚ, Warszawa.
- Mróz W. (red.) 2010. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część I. GIOŚ, Warszawa.
- Mróz W. (red.) 2012. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część II. GIOŚ, Warszawa.
- Mróz W. (red.) 2012. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część III. GIOŚ, Warszawa.
- Mróz W. (red.) 2015. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część IV. GIOŚ, Warszawa.
- Ocena astakofauny i ichtiofauny, wyniki badań efektów restytucji troci jeziorowej oraz badania nad uwarunkowaniami występowania kormorana czarnego, w wybranych stanowiskach Wigierskiego Parku Narodowego w 2022 roku. 2022. Giżycko: Instytut Rybactwa Śródlądowego. Maszynopis.
- Pawlikowski P., 2008. Distribution and population size of the threatened pen orchid *Liparis loeselii* (L.) RiChara In the Lithuanian Lake District (NE Poland). Roczniki Akademii Rolniczej w Poznaniu CCCLXXXVII 12, p. 53-59.
https://bagna.pl/images/biblioteczka/distribution_Liparis_Lithuanian_Lake_District.pdf
- Sprawozdanie z odłowów badawczych jeziora Długie Wigierskie w ramach projektu „Monitoring ichtiofauny jeziornej w latach 2019-2021 na potrzeby potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych”. 2021. Giżycko: Instytut Rybactwa Śródlądowego. Maszynopis.
- Sprawozdanie z odłowów monitoringowych jezior: Pierty, Wigry i rzeki Czarna Hańcza dla użytkowania rybackiego w ramach projektu „Monitoring i klasyfikacja ichtiofauny śródlądowej według Dyrektywy 2000/60/WE oraz bioty według wymagań Dyrektywy 2013/39/UE”. 2022. Giżycko: Instytut Rybactwa Śródlądowego. Maszynopis.
- Sprawozdanie z wykonanych odłowów przeprowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska pn. „Monitoring ichtiofauny rzecznej w latach 2017-2018 na potrzeby oceny stanu lub potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych”. 2018. Żabieniec: Instytut Rybactwa Śródlądowego. Maszynopis.
- Stefaniak A., Ziemkiewicz S, Karczewska M., Klejps A., Jakubska-Busse A. 2013. The current condition of the Orchidaceae populations in polish national parks. Archives of Biological Sciences, Belgrade, 65 (3), p. 1079-1086. DOI:10.2298/ABS1303079S.
- Szczecińska M., Sramko G., Wołosz K., Sawicki J. 2016. Genetic Diversity and Population Structure of the Rare and Endangered Plant Species *Pulsatilla patens* (L.) Mill in East Central Europe. PLoS One; 11(3), p. e0151730. doi: 10.1371/journal.pone.0151730.
- Urbaniak J. 2016. Ramienice (Charophyta) Polski północno-wschodniej. Cz. II. Fragm. Florist. Geobot. Polon. 23(1): 145–150.